Ilegalne migracije kroz prizmu kažnjivih radnji

Rastovac, Mihaela

Professional thesis / Završni specijalistički

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka / Sveučilište u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:231:641942

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository of the University of Rijeka University Studies, Centers and Services - RICENT Repository

zir.nsk.hr

UNIRI DIGITALNA KNJIŽNICA

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Poslijediplomski specijalistički studij Kriminalističko istraživanje

Mihaela Rastovac

ILEGALNE MIGRACIJE KROZ PRIZMU KAŽNJIVIH RADNJI

(završni rad)

Rijeka, 2020.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Poslijediplomski specijalistički studij Kriminalističko istraživanje

Mihaela Rastovac

ILEGALNE MIGRACIJE KROZ PRIZMU KAŽNJIVIH RADNJI

(završni rad)

Student: Mihaela Rastovac
Mentor: prof.dr.sc. Velinka Grozdanić

Rijeka, 2020.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Poslijediplomski specijalistički studij Kriminalističko istraživanje

Izjava o autentičnosti završnog rada

Ime i prezime: Mihaela Rastovac

Izjavljujem da je završni rad na temu Ilegalne migracije kroz prizmu kažnjivih radnji moje autorsko djelo koje sam samostalno izradila. Korištena literatura na koju sam se referirala navedena je u popisu literature i citirana u radu.

Student

U Rijeci _____ _____

Mentor: prof. dr. sc. Velinka Grozdanić

Datum obrane završnog rada: 10. 12. 2020.

Povjerenstvo za obranu završnog rada:

1. prof. dr. sc. Petar Veić, predsjednik
2. prof. dr. sc. Velinka Grozdanić, mentor
3. prof. dr. sc. Ksenija Butorac, član.

I. SAŽETAK

Migracije su sastavni dio procesa globalizacije te predstavljaju izazov suvremenog načina života. Masovne migracije prema državama članicama Europske unije obilježile su 2015. godinu te je migracijski val kao posljedica višegodišnjih tranzicijskih procesa na Bliskom Istoku i u Sjevernoj Africi u okviru tzv. Arapskog proljeća, zahvatio i Republiku Hrvatsku koja se našla na tzv. Balkanskoj migrantskoj ruti.

Migracije stanovništva, a osobito migracijska kriza, dovode do porasta stope kriminaliteta kao i do novih pojavnih oblika kriminaliteta pa je stoga cilj ovog rada obraditi pojmove i uzroke ilegalnih migracija, smjerove kretanja ilegalnih migranata, međunarodni i domaći zakonodavni okvir krijumčarenja ljudi, bitne elemente kaznenog djela, kvalifikatorne oblike kao i sudsku praksu te politiku kažnjavanja kao odgovor na aktualnu migrantsku krizu.

Ujedno krijumčarenje ljudi ima određene sličnosti, ali i razlike u odnosu na trgovanje ljudima, a radi se o kaznenim djelima koja su često međunarodnog karaktera te su u radu prikazane specifičnosti i razlike ovih kaznenih djela.

Radi boljeg uvida u problematiku ilegalnih migracija kao kažnjivih radnji u radu se analiziraju statistički podaci na četverogodišnjoj razini (od 2016. do 2019. godine) u vidu strukture počinitelja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona/11, modus operandi počinitelja, strukture državnoodvjetničkih i sudskih odluka te kaznenopravnih sankcija za predmetno kazneno djelo.

Ključne riječi: migranti, migracijska kriza, krijumčari migrantima, trgovanje ljudima, ilegalan prelazak granice

I. SUMMARY

Migration is an integral part of the globalization process and represents a challenge to the modern way of life. The year 2015 was marked by mass migration towards the Member States of the European Union, while the migrant surge prompted by perennial transition processes in the Middle East and North Africa within the so-called "Arab Spring", affected also Croatia, which found itself on so-called "Balkan Migrant Route".

Human migration, particularly the migrant crisis, leads to increasing crime rates, and as well to appearance of new forms of crime. Therefore, the aim of this paper is to address the terms and causes of illegal migration, furthermore illegal migration routes, international and domestic legal framework on migrant smuggling, essential elements of the related criminal offence and its aggravating forms, and lastly the case law and sentencing policy in response to the current migrant crisis.

Trafficking in human beings has certain similarities, but also differences in relation to migrant smuggling, however, these are criminal offences that are often of an international character; accordingly the specifics and differences of these offences are also presented in the paper.

In order to give a better insight into the issue of illegal migration as punishable acts, the paper analyses statistical data at a four-year level (from 2016 to 2019) in respect of structures of offenders committing the criminal offence of illegal entry, movement or residence in the Republic of Croatia, another Member State of the European Union or a Signatory to the Schengen Agreement, prescribed in Article 326 of the Criminal Code/11, the offenders' modus operandi, structure of competent state attotneys' and courts' decisions and criminal sanctions regarding the offence in question.

Keywords: migrants, migrant crisis, migrant smugglers, human trafficking, illegal border crossing

II. SADRŽAJ

I. SAŽETAK I
II. SADRŽAJ III
III. UVOD 1
IV. MIGRACIJE 2
1. Pojam migracija 2
2. Vrste migracija 2
3. Uzroci (push/pull faktori) i posljedice migracija 3
4. Pojam migrant 4
V. MIGRACIJSKA KRIZA 2015. U EUROPI I U REPUBLICI HRVATSKOJ 6
1. Uzroci, početak i vrhunac migracijske/izbjegličke krize 6
2. Smjerovi kretanja migranata 8
3. Kraj Europske migrantske krize (sporazum Turska - EU) 10
4. Trend nezakonitih migracija i utjecaj Europske migrantske krize na Republiku Hrvatsku 10
VI. KRIJUMČARENJE LJUDI 13
1. Pojam i glavne karakteristike krijumčarenja ljudi 13
2. Povijesno uređenje kaznenog djela „krijumčarenja ljudi“ u hrvatskom zakonodavstvu 14
3. Kazneno djelo protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz članka 177. Kaznenog zakona/97 15
4. Utjecaj međunarodnog pravnog okvira na zakonodavstvo Republike Hrvatske vezano za kažnjivost krijumčarenja migranata 16
5. Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona/11 17
6. Ovlašteni tužitelj 18
VII. TRGOVANJE LJUDIMA, POJAM I ZAKONODAVNI OKVIR 20
1. Pojam trgovanje ljudima 20
2. Kazneno djelo trgovanja ljudima 20
3. Faze trgovanja ljudima 22
4. Trgovanje ljudima kroz sudsku praksu 23
5. Razlike između krijumčarenja ljudi i trgovanja ljudima 25
VIII. NEZAKONIT PRELAZAK DRŽAVNE GRANICE U SFERI PREKRŠAJA 26
1. Pojam prelaska i nezakonitog prelaska državne granice 26
2. Analiza nezakonitih prelazaka državne granice u Republici Hrvatskoj 27

IX. PODNESENE KAZNENE PRIJAVE, ODLUKE POVODOM KAZNENIH PRIJAVA I SUDSKE ODLUKE ZA KAZNENO DJELO IZ ČLANKA 326. KAZNENOG ZAKONA/11 ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2019. GODINE NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE 29
1. Podnesene kaznene prijave i odluke o kaznenim prijavama 29
2. Struktura presuda 31
3. Kaznene sankcije 35
4. Oduzimanje imovinske koristi i odluke sudova o privremeno oduzetim predmetima 37
5. Maloljetnici kao počinitelji kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11 38
X. KAZNENO DJELO IZ ČLANKA 326. KAZNENOG ZAKONA/11 NA PODRUČJU NADLEŽNOSTI OPĆINSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U SISKU ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2019. GODINE 39
1. Podnesene kaznene prijave i struktura prijavljenih osoba 39
2. Državljanstvo prijavljenih osoba 41
3. Prijavljene punoljetne osobe prema spolu i godinama života 43
4. Postupak sa osumnjičenicima nakon uhićenja 44
5. Odluke o kaznenim prijavama 45
6. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja 47
7. Broj i vrste presuda 48
8. Kaznene sankcije 49
9. Oduzimanje imovinske koristi, odluke sudova o privremeno oduzetim predmetima 52
10. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi 53
11. „Modus operandi“ počinitelja kaznenih djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u okviru podignutih i potvrđenih optužnica na području nadležnosti ODO-a u Sisku 53
XI. NOVA MIGRACIJSKA KRIZA 2020 60
1. Uzroci i početak nove migracijske krize 60
2. Potpora Europske unije Grčkoj u zaštiti njezinih granica i poruka Turskoj 61
3. Reakcije zemalja na tzv. migrantskim rutama na tursku migracijsku politiku 63
4. Utjecaj pandemije korona virusom na migrantsku krizu 64
XIII. ZAKLJUČAK 66
XIV. POPIS KRATICA 70
XV. POPIS LITERATURE 71
1. Knjige i članci 71
2. Izvješća i publikacije državnih tijela 72
3. Pravni izvori 73
3.1. Pravni izvori Republike Hrvatske 73
3.2 Pravni izvori Europske unije 74

4. Sudska praksa 74
5. Internetske stranice 74
XVI. POPIS TABLICA 76
XVII. POPIS GRAFIKONA 78
XVIII. POPIS SLIKA 79

III. UVOD

Ilegalne migracije predstavljaju društveni fenomen, a ujedno i globalni problem te sve veći izazov suvremenog života, a samim time i kaznenog zakonodavstva i sudske prakse. U tom kontekstu zbog društvene opasnosti postoje kažnjive radnje, osobito kaznena djela vezana uz ilegalna migracijska kretanja. Da bi se što bolje sagledala problematika ilegalnih migracija u radu se kroz osam međusobno povezanih cjelina detaljno analiziraju normativna zakonska rješenja, statistički pokazatelji i praksa postupanja u slučajevima ovih kaznenih djela. Pored uvodnog i zaključnog dijela, ovaj rad sastoji se od osam međusobno povezanih cjelina. Četvrti dio rada obuhvaća pojam migracija, migranata te vrste i uzroke migracija. U petom dijelu obrađuje se pojam, uzroci i vrhunac migracijske krize kao i utjecaj iste na Republiku Hrvatsku te smjerovi kretanja ilegalnih migranata. U šestom dijelu obrađuje se pojam krijumčarenja ljudi, prikazani su izvori prava kojima se uređuje krijumčarenje ljudi i to kako na međunarodnoj razni tako i u Republici Hrvatskoj. Također, izloženi su zanimljiviji primjeri kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u okviru podnesenih i potvrđenih optužnica na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Sisku i Općinskog državnog odvjetništva u Sisku. U sedmom dijelu obrađuje se kazneno djelo trgovanja ljudima iz članka 106. Kaznenog zakona/11 s osvrtom na sudsku praksu te se prikazuju sličnosti i razlike u odnosu na kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11, obzirom da svaki ilegalni migrant predstavlja tzv. "lak plijen" i to ne samo krijumčarima nego i trgovcima ljudima. U osmom dijelu analizira se nezakonit prelazak državne granice u sferi prekršaja. U devetom dijelu analiziraju se statistički podaci Državnog zavoda za statistiku za razdoblje od 2016. do 2019. godine u vidu podnesenog broja kaznenih prijava, državnoodvjetničkih odluka povodom kaznenih prijava te struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona. U desetom dijelu analiziraju se statistički podaci Općinskog državnog odvjetništva u Sisku za razdoblje od 2016. do 2019. godine u vidu podnesenog broja kaznenih prijava, strukture prijavljenih osoba, državnoodvjetničkih odluka povodom kaznenih prijava te struktura presuda i kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona. U jedanaestom dijelu obrađuje se nova migracijska kriza u 2020. godini i njezin utjecaj na države članice Europske unije kao i utjecaj pandemije korona virusa na tijek migracija.

IV. MIGRACIJE

1. Pojam migracija

Migracija (lat. migratio: seoba) se u najširem smislu može definirati kao prostorna pokretljivost stanovništva, a u užem smislu kao trajnija promjena mjesta stalnog boravka pojedinaca ili društvenih skupina. Začetke migracije nalazimo duboko u prethistoriji, a glavni pokretač migracija bila je težnja za boljim uvjetima života koji su pretežno bili vezani za geografske i klimatske promjene. Velika seoba naroda (od IV. do polovice VII. stoljeća) najpoznatija je masovna migracija iz davne prošlosti, a masovno useljavanje europskog, a djelomično i afričkog i azijskog stanovništva u „Novi svijet" najveće je migracijsko pomicanje svih vremena. Glavni faktori migracija su: demografski, ekonomski, politički i geografski (i njihove kombinacije), a najčešći je uzrok migracija veći nerazmjer u privrednim i demografskim prilikama između različitih područja.[1]

Nadalje, migracije utječu na gotovo sve zemlje svijeta neovisno radi li se o zemljama podrijetla, tranzita ili odredišta migranata, pri čemu se razlikuje imigracija (ulazak i nastanjivanje u zemlji primateljici) i emigracija (odlazak ili izlazak iz jedne zemlje s namjerom nastanjivanja u drugoj). Utjecaj migracija ima različite efekte u pojedinim zemljama, a ovisi o opsegu, strukturi i karakteristikama emigranata i imigranata, pri čemu pozitivni efekti migracija uključuju npr. privremeno olakšanje na tržištu rada, gospodarski razvoj od pomoći emigranata, umrežavanje te dolazak/povratak znanja i kapitala, a negativan efekt može predstavljati nastanak političkih, ekonomskih ili društvenih napetosti između lokalnog stanovništva i doseljenika.[2]

2. Vrste migracija

Tipologija migracija ovisi o određenom kriteriju pa se tako vrste migracija mogu razlikovati uzimajući u obzir njihovo trajanje, dobrovoljnost, organiziranost, uzrok i slično.

Prema kriteriju motiva razlikuju se ekonomske i neekonomske migracije, obiteljske, obrazovne i slično. Prostorno, razlikuju se vanjske migracije (preko državnih granica), unutarnje (unutar granica države) i tranzitne (uključuju prelaske više država do ciljane

[1]Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, mrežno izdanje, dostupno na https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=40619 (12.03.2020.)
[2] Lalić Novak, Goranka i Kraljević, Radojka, Zaštita izbjeglica i ranjivih skupina migranata, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2014., str. 16.

destinacije). Prema kriteriju legalnosti razlikuju se zakonite ili legalne migracije, kad osoba migrira uz potrebne dokumente i dozvole te neregularne (ili nezakonite) migracije koje uključuju nedopušteni prelazak granice i boravak u drugoj državi. Nadalje, migracije se razlikuju prema kriteriju dobrovoljnosti. Dobrovoljne migracije su uzrokovane osobnim razlozima i ne uključuju element prisile, a najčešće se radi o radnim migracijama, spajanju obitelji i slično. Prisilne migracije uključuju napuštanje zemlje podrijetla pojedinačno, u strahu od progona, ili masovno, zbog rata, oružanog sukoba ili masovnog kršenja ljudskih prava (neosobni razlozi).[3]

3. Uzroci (push/pull faktori) i posljedice migracija

Uzroci migracija pronalaze se najčešće u potrazi za boljom kvalitetom života, a mogu se podijeliti u dvije osnovne skupine: potisne (push) faktore koji podrazumijevaju čimbenike poticanja na odlazak iz države i privlačne (pull) faktore koji podrazumijevaju čimbenike privlačenja u drugu državu ili povratka u državu podrijetla. Predmetne čimbenike možemo ovisno o razlozima, podijeliti na ekonomske, političke, prirodne, socijalne i kulturološke.[4]

U potisne (push) faktore koji u osnovi imaju ekonomske razloge ubrajaju se siromaštvo, nezaposlenost, nepovoljna poduzetnička i ulagačka klima. Politički razlozi su ratovi, građanski sukobi, nesigurnost zbog političkih sklonosti ili vjerskog opredjeljenja, nepoštovanje ljudskih prava. U prirodne (klimatske) razloge ubrajamo kišna, poplavna i sušna područja, dok se u socijalne i kulturološke razloge ubrajaju nepoštivanje građanskih prava, raslojenost društva na temelju etničke, vjerske, rasne ili spolne pripadnosti te nedostatak obrazovnih usluga.[5]

U privlačne (pull) faktore ekonomskih razloga ubrajaju se veća zarada, bolji životni i radni uvjeti u drugoj državi, kao politički faktori navode se osobna i pravna sigurnost i političke slobode. U prirodne (klimatske) faktore spada klimatski ugodnije podneblje, a kao socijalni i kulturološki razlozi navode se spajanje obitelji, prijateljskih veza, migrantskih društvenih mreža, povoljna imigracijska politika i povijesna povezanost.[6]

Posljedice migracija mogu biti i pozitivne i negativne i to kako za državu u koju se useljava, tako i za državu iz koje se iseljava. Pozitivne posljedice za državu odredišta najčešće

[3] Ibid.
[4] Vukorepa, Ivana, Migracije i pravo na rad u Europskoj uniji, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol.68, No 1,str.85-120,dostupno na https://hrcak.srce.hr/search/?show=results&stype=1&c%5B0%5D=article_search&t%5B0%5D=migracije+i+pravo+na+rad+u+europskoj+uniji (12.03.2020.), str. 90
[5] Ibid.
[6] Vukorepa, Ivan,a loc. cit., str. 91

je priljev mlađe populacije koja pridonosi pozitivnom trendu demografske obnove stanovništva s pretežito starijom populacijom, a samim time i popunjavanje sezonskih poslova i deficitarnih zanimanja te punjenje proračuna dok je pozitivan učinak za državu podrijetla smanjenje nezaposlenosti. Nadalje, u slučajevima povratka u zemlju podrijetla (tzv. cirkularna migracija) pozitivni učinci se pronalaze u novčanim doznakama, uštedevini, stečenim novim znanjima i vještinama, stvaranju poslovnih i trgovačkih mreža. Kao negativne posljedice za državu odredišta najčešće se navodi povećanje rashoda u sustavima socijalne sigurnosti, negativan utjecaj na kulturni identitet, nezaposlenost mladih imigranata. Za državu podrijetla negativne posljedice su najviše izražene kroz odlazak osoba u fertilnoj dobi, visokoobrazovanih osoba te gubitkom radne snage u pojedinim sektorima.[7]

4. Pojam migrant

Ne postoji jedna univerzalna definicija pojma migrant. Prema definiciji Ujedinjenih naroda, migrantom se smatra pojedinac koji napušta svoju zemlju podrijetla bez obzira na razlog migracije ili pravni status. Postoji razlika između kratkotrajne ili privremene migracije, koja obuhvaća odlazak iz zemlje prebivališta u trajanju od 3 do 12 mjeseci i dugotrajne ili trajne migracije, koje se odnose na odlazak iz zemlje podrijetla u trajanju od jedne godine ili više.[8] Uzimajući u obzir razloge i motive napuštanja zemlje podrijetla, razlikujemo ekonomske migrante, radnike migrante i nezakonite migrante. Pojam ekonomski migrant podrazumijeva osobu koja napušta svoju zemlju podrijetla isključivo iz ekonomskih razloga odnosno s ciljem da poboljša svoj materijalni status te takav migrant uživa zaštitu svoje države i ako želi, može se u nju sigurno vratiti. Radnik migrant podrazumijeva osobu koja je radila, radi ili će raditi na poslu za koji dobiva naknadu u državi čiji nije državljanin, dok nezakoniti migrant zbog nezakonitog ulaska ili isteka vize, nema pravni status u državi tranzita ili zemlji odredišta.[9]

Pojam migrant treba razlikovati u odnosu na pojam izbjeglice. Prema Konvenciji Ujedinjenih naroda o statusu izbjeglica iz 1951. godine koja navodi jedinstvenu definiciju pojma izbjeglice kojom je stavljen naglasak na zaštitu osoba od političkog ili drugih oblika proganjanja pa se izbjeglicom smatra osoba koja se zbog osnovanog straha od proganjanja radi

[7] Vukorepa, Ivana, loc. cit., str. 91 i 92
[8] UN dostupno na https://refugeesmigrants.un.org/definitions (12.03.2020.)
[9] Lalić Novak, Goranka i dr., loc.cit. str.17

svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja, ne može ili ne želi vratiti u svoju državu podrijetla.[10]

[10] UNHCR-The UN Refugee Agency, Konvencija Ujedinjenih naroda o statusu izbjeglica dostupno na https://www.unhcr.org/hr/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/konvencija_1951.pdf (12.03.2020.)

V. MIGRACIJSKA KRIZA 2015. U EUROPI I U REPUBLICI HRVATSKOJ

1. Uzroci, početak i vrhunac migracijske/izbjegličke krize

Europska migracijska kriza 2015. naziv je za migracije stanovnika iz afričkih i azijskih država prema državama članicama Europske unije. Uzroke migracijske krize i migrantskog vala možemo tražiti u jačanju Islamske države i pogoršanju odnosa između država na Bliskom Istoku kao i višegodišnjim tranzicijskim procesima na Bliskom istoku i Sjevernoj Africi u sklopu tzv. Arapskog proljeća.[11]

Arapsko proljeće[12] naziv je za difuziju narodnih ustanaka započetih u Tunisu samozapaljenjem uličnog prodavača povrća Muhameda Buazizija, a koji su se proširili na Mauritaniju, Egipat, Alžir, Libiju, Siriju, Bahrein, Jordan i Jemen. Ustanke je podigla mlada nezaposlena generacija s namjerom rušenja autokracija i uvođenja demokratskih režima, a s ciljem stvaranja boljih životnih uvjeta.[13] Prema pisanju britanskih novina The Guardian[14] Arapsko proljeće pokrenulo je najveći val imigracije od 2. svjetskog rata. Naime, kao posljedica ratova u Siriji, Libiji i Iraku, teške represije u Eritreji i sve veće nestabilnosti u arapskom svijetu, 16,7 milijuna izbjeglica traži novi dom po drugim kontinentima, a još njih 33,3 milijuna pokušava prijeći Sredozemno more.

Višegodišnji tranzicijski procesi u Siriji i Libiji uzrokovali su građanski rat, kao i nestabilnost i humanitarnu krizu u susjednim zemljama, a osobito u Turskoj i Libanonu gdje su smješteni najveći izbjeglički centri.[15] Prema podacima UNHCR-a[16] u rujnu 2018. od ukupno 5,65 milijuna sirijskih izbjeglica, njih više od 3,6 milijuna bilo je smješteno u Turskoj te još oko 360,000 izbjeglica i tražitelja azila iz drugih zemalja, uglavnom iz Afganistana, Iraka i Irana. UNHCR[17] nadalje navodi da su Sirijci u razdoblju od 2011. do 25. rujna 2015. podnijeli

---

[11] Tadić Jure, Dragović Filip, Tadić Tonči, Migracijska i izbjeglička kriza – sigurnosni rizici za EU, časopis Policija i sigurnost, vol. 25, broj 1 (2016), str. 14-40, dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show_=clanak&id_clanak_jezik=236938 (13.03.2020.), str. 15

[12] „Prosvjedi u arapskom svijetu 2010.-2011. jedinstveni su valovi prosvjeda koji su počeli u Tunisu 18. prosinca 2010. i proširili se na Sjevernu Afriku i Bliski Istok. Politički slogan u svezi s „arapskim proljećem“ bio je Ash-shab yurid isqat an nizam („narod želi srušiti režim“)“, www. prezi.com, dostupno na https://prezi.com/4omb4tcnrwoc/arapsko-proljece/ (13.03.2020.)

[13] Zgurić Borna, Političke analize, tromjesečnik za analizu hrvatske i međunarodne politike, vol. 5., broj 17 (2014). str. 73-76, dostupno na https://hrcak.srce.hr/142507 (13.03.2020.), str. 75

[14] The Guardian, britanske dnevne novine, dostupno na https://www.theguardian.com/world/commentisfree/2015/jan/03/arab-spring-migrant-wave-instability-war (13.03.2020.)

[15] Tadić Jure i dr., loc.cit.

[16] UNHCR - The UN Refugee Agency, dostupno na: http://reporting.unhcr.org/node/2544?y=2019#year (14.03.2020.)

[17] UN News, dostupno na https://news.un.org/en/story/2015/09/509742-syria-un-cites-utter-desperation-behind-tsunami-refugees-europe (14.03.2020.)

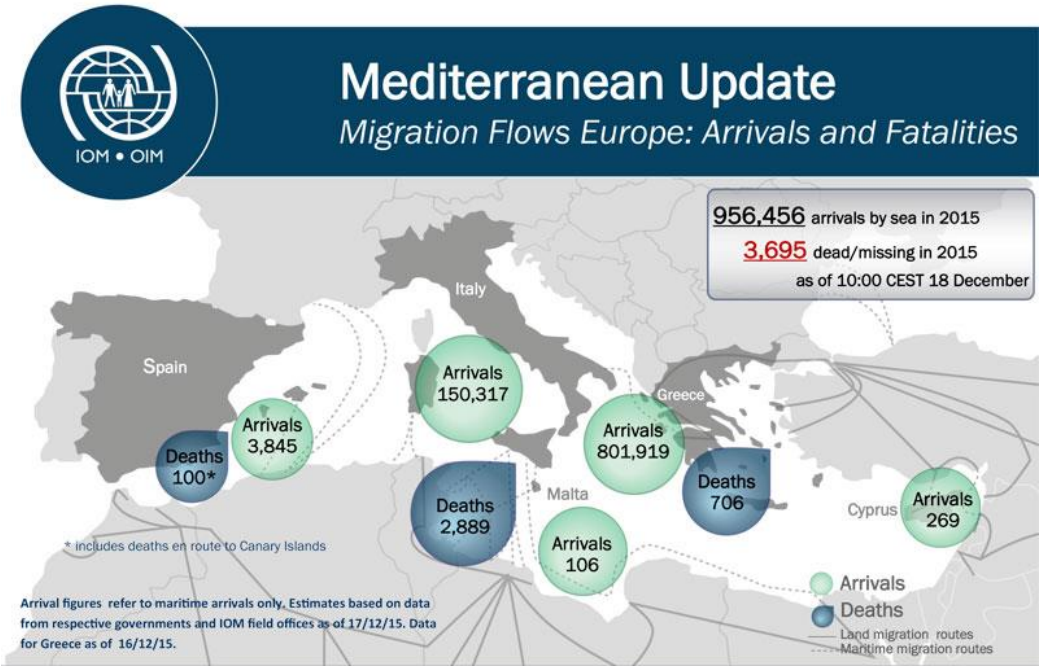
gotovo 429.000,00 zahtjeva za azil u Europi, a mnogi tek trebaju podnijeti zahtjev. U prilog tome, Amin Awad, direktor ureda za Bliski Istok i Sjevernu Afriku UNHCR-a, na konferenciji za novinare održanoj 25. rujna 2015. u sjedištu UN-a u Ženevi rekao je: "Sirija gori; gradovi su uništeni i zato su ljudi u pokretu, zato smo suočeni s lavinom, s tsunamijem ljudi koji se kreće prema Europi… Sve dok nema rješenja u Siriji i dok se ne poboljšaju uvjeti u susjednim zemljama, ljudi će se kretati". Nadalje, UNHCR[18] navodi 7 glavnih čimbenika koji su doveli do opisanog odljeva ljudi, a to su; gubitak nade, visoki troškovi života, sve veće siromaštvo, ograničene mogućnosti za zapošljavanje, manjak pomoći, prepreke obnovi zakonitog boravka i osjećaj nesigurnosti. Predmetni čimbenici rezultat su praćenja i procjena, istraživanja, razgovora fokus skupina i svakodnevne interakcije s izbjeglicama u Jordanu, Libanonu, Egiptu i Iraku.

U istraživanju UN-a „Scaling Fences"[19] koje je obavljeno 21. listopada 2019., opisana su iskustva, razlozi migracija i stavovi 3069 ilegalnih migranata koji su došli iz Afrike u Europu, a podrijetlom su iz 39 afričkih zemalja te sada žive u 13 država članica EU (većina u Španjolskoj, njih 25%, zatim slijede Italija i Njemačka, svaka sa 16%, Belgija, njih 14%, u Francuskoj 8%, u Nizozemskoj 7% itd.). Njih 58% su bili ili zaposleni i zarađivali ili su se školovali, a plaće u njihovom nacionalnom kontekstu bile su kompetitivne odnosno s njima se moglo živjeti. Za 66% ispitanika činjenica da dobro zarađuju, nije ih spriječila u ilegalnoj migraciji prema Europi, a 62% njih je izjavilo da se njihove vlade prema njima odnose nefer, često zbog njihovih političkih stavova ili etniciteta. Nadalje, 77% ispitanika izjavilo je da imaju osjećaj da su njihovi glasovi bili ignorirani unutar političkog sustava njihove domovine te da uopće nisu imali mogućnost utjecati na vladinu politiku, a 41% njih izjavilo je da baš ništa ne bi moglo promijeniti njihovu odluku da pokušaju migrirati u Europu. Primjerice, Mahamadou iz Gambije navodi: „Imali smo ugodan život. Nismo bili bogati, no naši roditelji su inzistirali da se školujemo i brinuli su se za nas. Govorim sedam jezika i dobro se slažem s ljudima iz različitih etničkih skupina. Nisam zapravo imao namjeru otići, htio sam pokrenuti svoj biznis u Gambiji."[20]

[18] UNHCR, loc.cit.
[19] United Nations Development Programme, Scaling Fences, dostupno na https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/democratic-governance/ScalingFences.html (14.03.2020.)
[20] Ibid., str. 26

2. Smjerovi kretanja migranata

Prema podacima Međunarodne organizacije za migracije (IOM)[21] proizlazi da je ukupno 990,667 migranata i izbjeglica ušlo u Europu tijekom 2015. godine iz Afrike i Bliskog istoka nezakonitim kopnenim i morskim putevima, pri čemu kopneni prelasci u Grčku i Bugarsku iz Turske čine manje od 3% ukupnih prelazaka odnosno najveći broj migranata i izbjeglica dolazi morskim putevima, pri čemu se njih ukupno 3,695 utopilo.

Slika 1. Prikaz kretnja migranata morskim putevima (broj dolazaka i broj umrlih)[22]

Zahvaljujući pomorskoj povezanosti između Turske i grčkih otoka Kosa, Iosa, Lezbosa, Lerosa i Samosa, istočno mediteranska migrantska ruta tijekom 2015. godine postaje sve popularnija, a dotadašnja centralno-mediteranska ruta prema talijanskom otoku Lampeduza pada u drugi plan, slijedom čega se može zaključiti da su se migrantske rute tijekom 2015. pomaknule prema istoku i da su „države Balkana“ postale tranzitni teritorij na putu za Njemačku, Švedsku, Austriju i druge države zapadne Europe. Jedan od razloga tome je geopolitički položaj Balkanskog poluotoka odnosno most između Istoka i Zapada. Nadalje, uzimajući u obzir „smrtonosnu“ centralno-mediteransku rutu, prolazak preko „Balkana“ je ocijenjen kao sigurniji, isplativiji, ali i kraći jer većina migranata dolazi s Bliskog Istoka.

[21] Međunarodna organizacija za migracije (IOM), dostupno na https://www.iom.int/news/eu-migrant-refugee-arrivals-land-and-sea-approach-one-million-2015 (14.03.2020.)
[22] loc. cit.

Nadalje, Grčka je tijekom 2012., a Bugarska tijekom 2014. izgradila ograde na kopnenoj granici s Turskom što je dovelo do toga da migranti Egejskim morem dolaze na teritorij Grčke, a potom preko Makedonije prema državama članicama Europske unije.[23]

Konačno odredište izbjeglica i migranata, a osobito onih iz Sirije i Afganistana, su najrazvijenije države članice Europske unije, a poglavito Njemačka[24] do koje migranti dolaze preko Turske i Grčke, a potom tzv. Balkanskom rutom kao što je to vidljivo na slici dolje.

Slika 2. Prikaz kretanja izbjeglica/migranta iz Sirije i Afganistana[25]

Jedna od ključnih tranzitnih zemalja na tzv. Balkanskoj ruti je Republika Srbija, a najveći broj migranata na teritoriju Srbije registriran je u listopadu 2015. kada je evidentirano ukupno 180.307 migranata odnosno gotovo 1/3 od ukupnog broja migranata koji su tijekom 2015. godine ušli u Srbiju. Također, u listopadu 2015. evidentiran je i najveći dnevni prihvat migranata, kada je granicu između Makedonije i Srbije prešlo više od 10,000 osoba.

Do najvećih promjena na tzv. Balkanskoj ruti došlo je u rujnu 2015. uslijed zatvaranja mađarske granice i preusmjeravanja migrantskih tokova prema Republici Hrvatskoj, a potom i

[23] Bobić Mirjana, Šantić Danica, Srbija na balkanskoj migracijskoj ruti, znanstveni časopis Forum za sigurnosne studije, Vol. 2, broj 2 (2018.), str. 219-246, dostupno na https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=308715 (14.03.2020.), str. 232-233

[24] Na vrhuncu izbjegličke krize i dolaska stotina tisuća, većinom sirijskih izbjeglica u Njemačku, njemačka kancelarka Angela Merkel na konferenciji za medije 31. kolovoza 2015., izjavila je jednu od svojih najpoznatijih rečenica: „Mi to možemo“ i time svijetu poručila kakav je njezin stav prema novonastaloj situaciji, Deutche Welle, međunarodni javni njemački servis, dostupno na: https://www.dw.com/hr/medijski-spektakl-ljetna-konferencija-za-medije-angele-merkel/a-49646460 (14.03.2020.)

25The Independent, britanski dnevni list, dostupno na: https://www.independent.co.uk/news/world/europe/refugee-crisis-six-charts-that-show-where-refugees-are-coming-from-where-they-are-going-and-how-they-10 482415.html (14.03.2020.)

u studenom 2015. kada su preko grčko-makedonske granice propuštani samo migranti iz Sirije, Afganistana i Iraka, koji su smatrani izbjeglicama dok su migranti iz ostalih zemalja definirani kao ekonomski migranti i zaustavljeni su na grčko-makedonskoj granici s ciljem vraćanja u države podrijetla. U ožujku 2016. službeno je zatvorena tzv. Balkanska migrantska ruta i time je broj prelazaka drastično smanjen, ali migracijski tokovi nisu u cijelosti zaustavljeni. Time dolazi do pojave tzv. „zaglavljenih" migranata na području Srbije jer se nisu mogli kretati dalje prema državama članicama Europske unije te su morali ostati na području ove tranzitne države. Početkom 2018. dolazi do promjene na tzv. Balkanskoj ruti te se ista preusmjerava na teritorij Bosne i Hercegovine.[26]

3. Kraj Europske migrantske krize (sporazum Turska - EU)

Kraj Europske migrantske krize obilježilo je zatvaranje tzv. Balkanske rute u ožujku 2016. nakon sporazuma Turske i Europske unije koji se primjenjuje od 20. ožujka 2016. čiji cilj je bio zaustavljanje priljeva ilegalnih migranata sprečavanjem novih kopnenih i pomorskih ruta koje bi se otvorile iz Turske prema Europskoj uniji. Prema tom sporazumu svi novi ilegalni migranti koji iz Turske prelaze na grčke otoke biti će vraćeni u Tursku u skladu s pravom Europske unije i međunarodnim ugovorima. Za svakog Sirijca kojeg se s grčkih otoka vrati u Tursku, preselit će se jednog Sirijca iz Turske u Europsku uniju. Nadalje, predmetni sporazum podrazumijeva otvaranje poglavlja za pregovore o pristupanju Turske Europskoj uniji, ubrzanje isplate iznosa od tri milijarde eura za pomoć izbjeglicama, dodatnih tri milijarde eura do kraja 2018. te rad na svim zajedničkim projektima za poboljšanje humanitarnih uvjeta u Siriji, osobito u područjima blizu turske granice. [27]

4. Trend nezakonitih migracija i utjecaj Europske migrantske krize na Republiku Hrvatsku

Jedna od ruta kojom se kreću migranti koji najčešće dolaze s područja Bliskog i Srednjeg Istoka, afričkih i azijskih zemalja, zahvaća i područje Republike Hrvatske.

U posljednjih dvadesetak godina trend nezakonitih migracija na području Republike Hrvatske može se podijeliti u nekoliko razdoblja:

[26]Bobić Mirjana i dr., loc.cit., str. 234., 235. i 238.
[27]Europsko vijeće, Izjava EU-a i Turske, 18. ožujka 2016., dostupno na: https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/ (14.03.2020.)

- od 1996. do 2003. godine zabilježen je najveći trend rasta broja nezakonitih migranata, osobito tijekom 1999. i 2000. godine kad je zabilježeno povećanje od 51,0% (1999. - 12.340 osoba, 2000. - 24.180 osoba). Najzastupljeniji su bili državljani Irana, Kine, Rumunjske, Turske, Makedonije i SRJ (Srbije i Crne Gore)

- od 2003. do 2007. godine gospodarska i socijalna nesigurnost u matičnim državama državljana u jugoistočnoj Europi (sukobi na području južne Srbije, Kosova, Makedonije, u koje je bila uključena i Albanija, bile su razlog velikog broja osoba zatečenih u nezakonitom prelasku državne granice (od 4.500 do 5.500 osoba));

- od 2008. do 2010. godine najzastupljeniji su bili državljani jugoistočne Europe, a radilo se brojci od 1.800 do 2.500 osoba zatečenih u nezakonitom prelasku državne granice

- od 2010. godine zbog dugogodišnjih ratnih sukoba na sjeveru Afrike, Bliskog i Srednjeg istoka (Sirija i Afganistan) trend nezakonitih prelazaka u značajnom je porastu te su najzastupljeniji državljani Afganistana, Sirije, Eritreje, Somalije i Pakistana, a promijenjen je i modus operandi (viši stupanj organizacije krijumčarenja ljudi i nove rute kretanja);

- od sredine 2013. do početka 2015. godine ponovno su državljani Albanije, Makedonije i Srbije u većem broju kada je riječ o nezakonitom prelasku. Prema podacima međunarodnih agencija koje se bave istraživanjem nezakonitih migracija iz Albanije je 2014. godine migriralo više od 30 000 osoba. Najjači pritisak bio je na granici između Srbije i Mađarske;

- od 2015. do 2016. godine na zapadnobalkanskoj ruti znatno se povećao migracijski val u Europu koji je bio uzrokovan višegodišnjim ratom u Siriji, a koji je potaknuo raseljavanje ljudi/migranata, kojima je cilj bio domoći se Turske i Libanona, međutim postupno su počeli migrirati prema Europi, što je u konačnici rezultiralo stvaranjem velikog migracijskog vala na čijoj se ruti našla i Republika Hrvatska. Migracijski val u Republici Hrvatskoj je započeo 16. rujna 2015. i službeno je trajao do 5. ožujka 2016., a u tom razdoblju u Republiku Hrvatsku je ušlo 658.068 migranata i to čak njih 99,6% ušlo je na području nadležnosti Policijske uprave vukovarsko-srijemske, a svega 0,4% na području nadležnosti Policijske uprave osječko-baranjske.[28]

Republika Hrvatska nalazi se na tzv. Balkanskoj ruti preko koje je u Europsku uniju ušlo više od 800.000 migranata te se suočila s migrantskom krizom koja je započela 16. rujna 2015., a uzrok tome je odluka mađarskog premijera da početkom rujna 2015. zatvori granične prijelaze

[28] Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2016. godini, dostupno na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/081148/IZVJESCE_MINISTRA_UNUTARNJIH_POSLOVA_2016.pdf (14.03.2020.), str. 109-111,

prema Srbiji te je podignuta i ograda koja je imala za cilj spriječiti izbjeglice/migrante da ulaze u Mađarsku, koji su prije zatvaranja mađarsko-srpske granice imali ustaljenu rutu kretanja preko Grčke, Makedonije, Srbije i Mađarske. Time je migracijski val preusmjeren na hrvatsko-srpsku granicu. Zbog velikog broja izbjeglica i migranata, a radi se od brojci od gotovo 10 000 ljudi na dan, Republika Hrvatska je u mjestu Opatovac, u blizini Tovarnika odnosno u blizini granice sa Srbijom, otvorila prihvatni centar iz kojeg su izbjeglice i migranti organizirano, vlakovima i autobusima bili prevoženi prema mađarskoj granici. Međutim, mađarski premijer Viktor Orban je zbog tako velikog broja izbjeglica/migranata koji sada u Mađarsku dolaze iz Hrvatske, odlučio 17. listopada 2015. zatvoriti granicu s Hrvatskom za migrante.[29] Uslijed takve mađarske odluke, Hrvatska prelazi na Plan C što znači da se koridor okreće prema Sloveniji, kojom prilikom je tadašnji ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ranko Ostojić izjavio kako sa slovenskom stranom nema dogovora o Planu C, te je dodao "sve dok Njemačka i Austrija primaju migrante, Slovenci će poštovati prijem ljudi koji bi bili zatečeni u Hrvatskoj i koji idu prema Schengenu". Nadalje, pojasnio je da će se migranti vlakovima iz Tovarnika prevoziti do Čakovca, a potom autobusima do graničnih prijelaza Macelj i Mursko Središće.[30]

Početkom 2018. tzv. Balkanska ruta kretanja migranata preusmjerava se na Bosnu i Hercegovinu te isti putem Velike Kladuše i Bihaća pokušavaju prijeći na teritorij Republike Hrvatske, a potom dalje prema zapadnoeuropskim državama.[31]

[29]Jutarnji list, dostupno na: https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/kako-se-odvijala-migrantska-kriza-na-pocetku-su-izbjeglice-bile-prihvacene-otvorenih-ruku-a-sada-se-zatvara-ruta-kojom-je-proslo-800.000-ljudi/29593/ (14.03.2020.)
[30]Vlada Republike Hrvatske, dostupno na: https://vlada.gov.hr/vijesti/potpredsjednik-vlade-ostojic-hrvatska-prelazi-na-plan-c/17942 (14.03.2020.)
[31]Bobić Mirjana i dr., loc.cit., str. 238.

VI. KRIJUMČARENJE LJUDI

1. Pojam i glavne karakteristike krijumčarenja ljudi

Krijumčarenje ljudi (eng. „smuggling“[32]) predstavlja nezakoniti oblik migracije, a ujedno i kazneno djelo. Prema odredbi članka 3. (a) Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom[33] kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta[34], koju je Republika Hrvatska potpisala 13. prosinca 2000. u Palermu, krijumčarenje migranata podrazumijeva posredovanje, u svrhu izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi od nezakonitog ulaska osobe u državu stranku koje ta osoba nije državljanin ili u njoj nema trajno boravište, dok je odredbom članka 3(b) Protokola propisano da nezakoniti ulazak znači prelaženje granica bez udovoljenja uvjetima nužnim za zakonit ulazak u državu primateljicu. Nadalje, odredbom članka 3 (c) Protokola propisano je da lažna putna ili identifikacijska isprava znači bilo koju putnu ili osobnu ispravu koja je lažna ili krivotvorena na neki materijalan način od strane bilo koga osim osobe ili tijela zakonito ovlaštenih za izradu ili izdavanje putnih ili osobnih isprava u ime države; ili koja je neispravno izdana ili dobivena lažnim predstavljanjem, korupcijom ili pod prinudom ili na bilo koji drugi nezakoniti način; ili koju koristi osoba koja nije njezin zakoniti vlasnik.

„Glavne karakteristike krijumčarenja ljudi su: 1) krijumčarene osobe ilegalno prelaze granicu, dakle, krijumčarenje uvijek obuhvaća međunarodni element: 2) krijumčarena osoba uvijek se ili nalazi u stranoj državi ili u nju pokušava ući; 3) krijumčarena osoba surađuje s krijumčarima; 4) ne postoji prisila od strane krijumčara; 5) krijumčarena osoba nije u ropskom položaju, ona može slobodno otići kad god poželi; 6) krijumčarena osoba daje pristanak za prelazak preko granice; 7) krijumčarene osobe ne mogu se smatrati žrtvama kaznenog djela; 8)

[32] smuggling (engleski pravni termin za ilegalni uvoz ili izvoz)
[33] Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Protokola za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kojima se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Narodne novine, Međunarodni ugovori broj: 14/2002, 13/2003, 11/2004, dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2002_11_14_162.html, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2004_12_11_121.html (8.4.2020.)
[34] United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto dostupno na: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf (8.4.2020.)

cilj krijumčarenja je zarada od ilegalnog prebacivanja osoba preko granice; te, 9) nakon prelaska granice prestaje svaki odnos krijumčara i krijumčarenih."[35]

2. Povijesno uređenje kaznenog djela „krijumčarenja ljudi" u hrvatskom zakonodavstvu

Kazneno djelo nedopuštenog prijelaza preko državne granice uvedeno je u hrvatsko kazneno zakonodavstvo odredbom članka 249. Krivičnog zakona Republike Hrvatske koji je stupio na snagu 8. listopada 1991. Zakonom o preuzimanju Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.[36] Potom je 8. siječnja 1993. stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Hrvatske te je odredbom članka 1. istog zakona propisano da se naziv Krivičnog zakona Republike Hrvatske mijenja i glasi Osnovni Krivični zakon Republike Hrvatske,[37] a Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske utvrdio je 22. ožujka 1993. pročišćeni tekst Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske[38]. Prema pročišćenom tekstu Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske[39], kazneno djelo nedopuštenog prijelaza preko državne granice bilo je propisano odredbom članka 203. istog zakona (sadržajno nema razlike u odnosu odredbu članka 249. Krivičnog zakona Republike Hrvatske) koji se nalazio u dvadesetoj glavi među krivičnim djelima protiv drugih društvenih vrijednosti. Odredbom članka 203. stavka 1. OKZRH propisano je da će se kaznom zatvora do jedne godine kazniti onaj tko bez propisane dozvole prijeđe ili pokuša prijeći preko granice Republike Hrvatske naoružan ili primijenivši nasilje, a odredbom članka 203. stavak 2. OKZRH propisano je da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kazniti onaj tko se bavi nedopuštenim prebacivanjem drugih ljudi preko granice Republike Hrvatske ili tko iz koristoljublja omogući drugome nedopušteni prijelaz preko granice.[40] Pokušaj kaznenog djela iz članka 203. stavak 2. OKZRH je kažnjiv, a to je propisano odredbom članka 17. OKZRH.[41]

Dakle, predmetno kazneno djelo može se počiniti samo s namjerom, a za postojanje kaznenog djela iz članka 203. stavak 2. OKZRH odlučno je da se počinitelj bavi nedozvoljenim

---

[35] Božić Vanda, Lisičar Hrvoje, Mudrić Mišo, Kaznenopravni aspekti krijumčarenja ljudi u Republici Hrvatskoj s osvrtom na mediteransku krizu, Pravni život, časopis za pravu teoriju i praksu broj 9/2015, str. 283-301, dostupno na https://bib.irb.hr/datoteka/816386.44._Kaznenopravni_aspekti_krijumarenja_ljudi.pdf (8.4.2020.) str.289-290

[36] Zakon o preuzimanju Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Narodne novine broj: 53/91 dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1991_10_53_1294.html (11.4.2020.)

[37] Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Hrvatske, Narodne novine broj: 91/92 dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_12_91_2360.html (11.4.2020.)

[38] Osnovni Krivični zakon Republike Hrvatske Narodne novine broj: 31/93 dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1993_04_31_569.html (11.4.2020.)

[39] Ibid. čl. 203.

[40] Ibid.

[41] Ibid. čl. 17.

prebacivanjem ljudi preko državne granice odnosno da iz koristoljublja (za novčanu naknadu ili neku drugu imovinsku korist) omogući drugima nedopušteni prijelaz preko granice. Za ispunjenje elemenata predmetnog kaznenog djela nije dovoljno da počinitelj jednokratno prebaci osobu preko državne granice jer će se u tom slučaju raditi o prekršaju pri čemu se skreće pozornost na presudu Županijskog suda u Bjelovaru u kojoj je element prebacivanja osoba detaljnije pojašnjen: "Okrivljenici koji su preko granice Republike Hrvatske prebacili na teritorij Mađarske Republike jednu osobu, državljanina Bosne i Hercegovine, ne čine krivično djelo nedopuštenog prijelaza preko državne granice iz čl. 203. st. 2. KZRH u vidu bavljenja nedopuštenim prebacivanjem drugih ljudi preko granice. Za taj vid ovoga krivičnog djela potrebno je da postoji višekratno prebacivanje jedne osobe s namjerom da se počinitelj time i dalje bavi. Kako se radi o jednokratnom prebacivanju jedne osobe preko državne granice, bez namjere počinitelja da to i dalje radi, postoji samo prekršaj."[42]

3. Kazneno djelo protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz članka 177. Kaznenog zakona/97

Kazneno djelo protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice bilo je propisano odredbama članka 177. Kaznenog zakona/97[43] i nalazilo se u trinaestoj glavi među kaznenim djelima protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. Odredbom članka 177. stavak 1. Kaznenog zakona/97 propisano je da će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine tko iz koristoljublja nedozvoljeno prevede preko državne granice jednu ili više osoba. Odredbom stavka 2. propisano je da će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. doveden u opasnost život ili sigurnost osoba koje se prevode preko granice ili je s njima postupano na nečovječan ili ponižavajući način, dok je odredbom stavka 3. istog zakona propisano da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije. Pokušaj ovog kaznenog djela je kažnjiv.[44]

Za postojanje ovog kaznenog djela nije odlučno da li počinitelj prelazi državnu granicu s urednim ispravama ili bez njih, već je odlučno da iz koristoljublja (za novac ili neku drugu imovinsku korist koju može dobiti unaprijed ili nakon ostvarenja djela) drugu osobu prevodi

[42] Sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske, sentenca presude Županijskog suda u Bjelovaru, broj: Kž-371/1997 od 1. siječnja 2004., dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionView?id=090216ba8031f47a&q= (11.4.2020.)

[43] Kazneni zakon ("Narodne novine" broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11 i 143/12, dalje u tekstu: Kazneni zakon/97)

[44] Sukladno odredbi članka 34. trenutno važećeg Kaznenog zakona/11 pokušaj je kažnjiv ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora od 5 godina ili teža kazna ili zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

preko državne granice. Također za njegovu kaznenu odgovornost nije odlučno ima li osoba koju prevodi mogućnost da granicu prijeđe i na zakonit način, ali se tom mogućnošću ne koristi. Kao oblik krivnje za ovo kazneno djelo traži se namjera i to najčešće izravna, a pokušaj kaznenog djela je kažnjiv. Nadalje, sam ilegalni prelazak preko državne granice je prekršaj, a kazneno djelo je samo prevođenje drugih osoba preko državne granice. [45]

4. Utjecaj međunarodnog pravnog okvira na zakonodavstvo Republike Hrvatske vezano za kažnjivost krijumčarenja migranata

Republika Hrvatska potpisala je 13. prosinca 2000. u Palermu Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta uz dva pripadajuća protokola i to Protokol o prevenciji, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom i Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, a ista je stupila u Republici Hrvatskoj na snagu 29. rujna 2003.[46] Svrha Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom[47] je sprečavanje i borba protiv krijumčarenja migranata kao i promicanje suradnje između država stranaka radi ostvarivanja tog cilja i zaštite prava krijumčarenih migranata. Nadalje, propisana je obveza svake države stranke da u svom nacionalnom kaznenom zakonodavstvu utvrdi kao kaznena djela kada su počinjena namjerno i u cilju stjecanja, izravno ili neizravno financijske ili druge materijalne koristi, djela koja se odnose na krijumčarenje migranata, djela koja su počinjena u svrhu omogućavanja krijumčarenja migranata izradom lažne putne ili osobne isprave, nabavljanjem, davanjem ili posjedovanjem takve isprave, omogućavanjem osobi koja nije državljanin ili koja nema dozvolu trajnog boravka da ostane u toj državi, bez udovoljavanja uvjetima nužnim za zakonit ostanak u državi, a zbog činjenice da su migranti objekt opisanog postupanja isti neće biti podložni kaznenom progonu.

Republika Hrvatska, kao jedna od država članica Europske unije, uskladila je svoje nacionalno kazneno zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU, pri čemu je od osobitog značaja Direktiva 2002/90/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenog 2002. o definiranju

[45] Garačić, Ana, Kazneni zakon u sudskoj praksi, Organizator, Zagreb, 2009., str. 255
[46] Objava o stupanju na snagu Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Narode novine, Međunarodni ugovori, broj: 13/2003 dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2003_08_13_121.html (11.4.2020.)
[47] Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, Protokola za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kojima se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta, loc, cit.

olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka[48] kojom se propisuje da je država članica EU dužna sankcionirati i kazniti svaku osobu koja namjerno pomaže osobi koja nije državljanin države članice da uđe ili prijeđe preko državnog područja države članice i pritom krši zakone te države o ulasku i tranzitu stranaca kao i svaku osobu koja zbog financijske koristi namjerno pomaže osobi koja nije državljanin države članice da uđe ili prijeđe preko državnog područja države članice i pritom krši zakone te države o ulasku i tranzitu stranaca.[49] Nadalje, prema Direktivi, svaka država članica dužna je donijeti potrebne mjere kako bi na isti način osigurala sankcioniranje poticatelja, supočinitelja i osobu koja pokuša počiniti kazneno djelo.[50] Odredbe Direktive implementirane su u odredbe Kaznenog zakona[51] („Narodne novine“ broj: 125/11) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2013.

5. Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona/11

Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici šengenskog sporazuma propisano je odredbama članka 326. trenutno važećeg Kaznenog zakona/11 i nalazi se u tridesetoj glavi među kaznenim djelima protiv javnog reda.[52] Predmetna inkriminacija usklađena je s odredbom članka 1. Direktive 2002/90/EZ od 28. studenog 2002.[53] pa je tako odredbom članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 propisano da će se kaznom zatvora od jedne do osam godina kazniti tko iz koristoljublja omogući ili pomogne drugoj osobi nedozvoljeno ući, izići, kretati se ili boraviti u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma. Odredbom stavka 2. propisano je da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina ako je pri počinjenu kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka doveden u opasnost život ili tijelo druge osobe koja nedozvoljeno ulazi, kreće se ili boravi u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma, ili je s njom postupano na nečovječan[54] ili ponižavajući način, ili je djelo počinila službena osoba u

[48] Direktiva Vijeća EU 2002/90/EZ, od 28. studenoga 2002. godine o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka, OJEC, L 328/17, dostupno na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0090&from=HR (11.4.2020.)
[49] Ibid., članak 1. i 2.
[50] Ibid., članak 3.
[51] Kazneni zakon, „Narodne novine“ broj: 125/11, čl. 386. st. 1. toč. 8., dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_125_2498.html (11.4.2020.)
[52] Kazneni zakon ("Narodne novine" broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19, dalje u tekstu: Kazneni zakon/11)
[53] Direktiva Vijeća EU 2002/90/EZ, loc.cit. članak 1.
[54] Iz presude Županijskog suda u Varaždinu, broj: 22 Kž-246/18-5 od 27. lipnja 2018. proizlazi da se okrivljeniku stavlja na teret da je prevozio 13 migranata na podu tovarnog sanduka i da su isti bili zbijeni jedni uz druge,

obavljanju službene dužnosti. Nadalje, ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije propisana je kazna zatvora u trajanju od tri do dvanaest godina, a za kazneno djelo iz stavka 2. propisana je kazna zatvora u trajanju od tri do petnaest godina.[55]

Ovo kazneno djelo velikim dijelom odgovara i ima pravni kontinuitet s kaznenim djelom protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz članka 177. Kaznenog zakona/97.

Radnja počinjenja ovog kaznenog djela je omogućavanje ili pomaganje stranoj osobi ući, izići, kretati se ili boraviti u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma, pri čemu omogućavanje znači stvaranje uvjeta za prelazak granice ili za nesmetano kretanje ili boravak u Republici Hrvatskoj, a pomaganje pretpostavlja davanje prijevoznog sredstva, skloništa i sl. Odredbom stavka 2. uzimaju se u obzir tragični slučajevi kada je primjerice prevođenje ljudi preko granice obavljeno na način koji je za njih opasan (pretrpani mali brodovi, velik broj ljudi zbijenih u kamion i sl.) Nadalje, za oblik krivnje traži se namjera te se za stavak 1. zahtijeva počiniteljevo znanje da se radi o osobama koje nisu hrvatski državljani i koristoljublje kao krajnji cilj počinjenja djela dok je za kazneno djelo iz stavka 2. dovoljno da je počinitelj svjestan mogućnosti dovođenja u opasnost života ili tijela druge osobe i pristanak da se s njom postupa na način nedostojan ljudskog bića.[56]

6. Ovlašteni tužitelj

Ovlašteni tužitelj za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona je državni odvjetnik, a uzimajući u obzir zapriječenu kaznu za ovo kazneno djelo u trajanju od jedne godine do osam godina, odnosno za kvalificirani oblik iz stavka 2. istog članka u trajanju od tri do dvanaest godina, stvarno je nadležan općinski sud, odnosno općinski državni odvjetnik, a to proizlazi iz odredbe članka 19. a stavak 1. točka 1. Zakona o kaznenom postupku.[57]

Iznimno, ako je ovo kazneno djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, ovlašteni tužitelj je USKOK, a za suđenje je nadležan županijski sud, a što proizlazi iz odredbe

---

međutim ovaj sud je stava da se opisanim postupanjem okrivljenika ne radi o nečovječnom postupanju. Prema ocjeni suda samim tim što je optuženik 13 migranata prevozio u tovarnom prostoru kombija pri čemu su sjedili na podu, što svakako predstavlja neprimjeren način prijevoza ljudi, nije prijevoz vršen pod nečovječnim uvjetima jer da bi se moglo govoriti o nečovječnom postupanju potreban je veći stupanj neprimjerenosti uvjeta prijevoza, bilo da se radilo o daleko većem broju osoba koje bi se prevozile u tako malom prostoru, nedostatku zraka, hrane i vode, velikoj hladnoći i duljem prijevozu u takvim uvjetima, što se prema činjeničnom opisu optuženiku niti ne stavlja na teret. dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionText?id=090216ba80893bb5&q= (11.04.2020.)

[55] Kazneni zakon, loc. cit. članak 329. stavak 3. i 4.

[56] Pavlović Šime, Kazneni zakon, Libertin naknada d.o.o., Rijeka 2012., str. 706 i 707

[57] Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 – odluka Ustavnog suda u 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

članka 21. stavak 2. točka 3. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.[58]

[58] Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ("Narodne novine" broj: 76/09, 116/10, 145/10, 57/11, 136/12, 148/13 i 70/17)

VII. TRGOVANJE LJUDIMA, POJAM I ZAKONODAVNI OKVIR

1. Pojam trgovanje ljudima

Trgovanje ljudima (eng. „trafficking in human beings“[59]) predstavlja globalni fenomen. Prema podacima Ujedinjenih naroda procjenjuje se da se na godišnjoj razini trguje s dva do četiri milijuna ljudi, dok zarada od trgovanja ljudima iznosi dvanaest milijardi dolara godišnje i prelazi iznos zarade koja se ostvari prodajom droge i oružja.[60]

2. Kazneno djelo trgovanja ljudima

Kazneno djelo trgovanja ljudima propisano je odredbama članka 106. Kaznenog zakona/11 i nalazi se u devetoj glavi među kaznenim djelima protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva. Odredbom članka 106. stavak 1. Kaznenog zakona propisano je da će se kaznom zatvora od jedne do deset godina kazniti tko uporabom sile ili prijetnje, obmanom, prijevarom, otmicom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, davanjem ili primanjem novčane naknade ili druge koristi radi dobivanja pristanka osobe koja ima nadzor nad drugom osobom, ili na drugi način vrbuje, preveze, prevede, skriva ili prima osobu ili razmjenjuje ili prenosi nadzor nad osobom radi iskorištavanja njezinog rada putem prisilnog rada ili služenja, uspostavom ropstva ili njemu sličnog odnosa, ili radi njezinog iskorištavanja za prostituciju ili druge oblike spolnog iskorištavanja uključujući i pornografiju ili za sklapanje nedozvoljenog ili prisilnog braka, ili radi uzimanja dijelova njezinog tijela, ili radi njezinog korištenja u oružanim sukobima ili radi činjenja protupravne radnje.[61]

Stavak 1. usklađen je s definicijom trgovanja ljudima iz odredbe članka 4. Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima[62] i Direktivom 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP.[63]

---

[59] engleski pravni termin za trgovanje ljudima
[60] Božić Vanda i dr., loc. cit. str.853
[61] Kazneni zakon, loc. cit., članak 106. stavak 1.
[62] Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, „Narodne novine“, Međunarodni ugovori, broj: 7/07, dostupno na https://narodnenovine.nn.hr/clanci/medunarodni/2007_07_7_86.html (11.04.2020.)
[63] članak 2. Direktive 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP, dostupno na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=HR (11.04.2020.)

Trgovanje djecom opisano je u stavku 2. Kaznenog zakona, međutim bez primjene sile, dok je u stavku 3. opisano trgovanje djecom uz primjenu sile kao kvalificirani oblik djela iz stavka 2. pa je predviđena i veća kazna (od 3 do 15 godina). Stavkom 4. Kaznenog zakona propisana je sankcija za korištenje usluga osobe koja je žrtva trgovine ljudima jer se takvim postupanjem potiče trgovanje ljudima. Odredba stavka 5. Kaznenog zakona je usklađena s odredbom članka 20. Konvencije vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima koji govori o krivotvorenju i nabavljanju krivotvorene isprave, međutim u stavku 5. se to ne spominje budući je krivotvorenje isprave posebno kazneno djelo koje može biti u stjecaju s kaznenim djelom trgovanja ljudima. Stavkom 6. Kaznenog zakona propisano je da je pokušaj kaznenog djela iz stavka 5. ovog članka kažnjiv. Stavak 7. Kaznenog zakona usklađen je s odredbom članka 26. Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima.[64]

Trgovanje ljudima smatra se zločinom nedostojnim suvremenog doba s ciljem namjernog i bestijalnog iskorištavanja drugog ljudskog bića radi postignuća različitih ciljeva, a najčešće uključuje korištenje osoba u prostituciji ili drugim oblicima seksualnog iskorištavanja, sklapanja nedopuštenih brakova, prisilnog rada ili usluga, trgovanja ljudskim organima i sl., a u najvećoj opasnosti da postanu žrtve ovog kaznenog djela su mlađe osobe i djeca.[65] U prilog tome valja istaknuti rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske, broj: II Kž-755/06-3 od 4. listopada 2006. iz kojeg slijedi da se okrivljeniku pravomoćnim rješenjem o proširenju istrage stavlja na teret da je počinio kazneno djelo trgovanja ljudima i ropstva u kvalificiranom obliku iz članka 175. stavak 2. Kaznenog zakona/97, odnosno na štetu maloljetne osobe, pa se isti tereti da je maloljetnu oštećenicu, rumunjsku državljanku rođenu 1991. godine, dovezao u svoj stan koji je iznajmljen radi okupljanja ljudi sličnih seksualnih sklonosti s namjerom da je najprije pouči, a potom i koristi u gore navedenu svrhu.[66]

[64] Pavlović Šime, loc. cit., str. 226.
[65] Ibid., str. 227
[66] Sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske, broj: II Kž-755/06 od 4. listopada 2006., dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionText?id=090216ba8050ab33&q= (11.04.2020.)

3. Faze trgovanja ljudima

Trgovanje ljudima odvija se kroz tri osnovne faze:

1. Vrbovanje/regrutacija

Regrutacija se često odvija putem „lažnih“ agencija za zapošljavanje i agencija za sklapanje brakova. Vrbovanje se odvija putem lažnih primamljivih oglasa za posao, pogotovo u inozemstvu, a događa se i preko osoba koje žrtve poznaju i često preko osoba u koje žrtve imaju povjerenja, kao naprimjer dečko, prijatelj, kolega. Regrutacija se često odvija putem Interneta koji je u današnje vrijeme dostupan gotovo svakome i omogućuje komunikaciju i povezivanje osoba iz svih dijelova svijeta uz dostupnost osobnih podatka žrtava, a osobito djece koja nemaju razvijenu svijest o opasnostima koje vrebaju korištenjem društvenih mreža poput Facebook-a, Twitter-a, Snapchat-a, a koje su pogodne za prikupljanje osobnih podataka žrtava, poput fotografija, mjesta stanovanja, škole, mjesta na kojima se potencijalna žrtva kreće, što sve počinitelju olakšava pristup žrtvama i mogućnost obmanjivanja potencijalnih žrtvi.[67]

2. Transport

Pojam transport u okviru kaznenog djela trgovanja ljudima treba tumačiti kao promjenu lokacije te nije nužno da uključuje prelazak državne granice, ali cilj je žrtvu staviti u nepoznato okruženje u kojem je kulturno, jezično ili fizički i emocionalno izolirana, sve kako bi se kasnije lakše uspostavila kontrola nad žrtvom pa tako počinitelj, primjerice žrtvu vrbuje obećanjem zaposlenja u inozemstvu, „dogovorom“ da podmiri troškove prijevoza i organiziranja „radnih viza“, pa potom žrtva pada u dužničko ropstvo jer mora otplatiti dug od zarade u zemlji odredišta, koji dug daleko premašuje stvarni trošak poduzetih radnji. Zemlja porijekla, zemlja ili zemlje tranzita i zemlja odredišta može biti jedna ili više država, a moguće je i da se svaka od faza događa u nekoj drugoj državi ili da se sve radnje poduzimaju unutar granica jedne države. [68]

[67] Gradiški Lovreček Iva i Kovačević Remenarić Diana, Priručnik Suzbijanje trgovanja ljudima, Pravosudna akademija, Zagreb, veljača 2018, str. 9
[68] Ibid.

3. Iskorištavanje i kontrola

Iskorištavanje žrtve započinje dolaskom na mjesto na kojem će žrtva biti izrabljivana, a osnovni motiv počinitelja je novac. Dominantan oblik iskorištavanja je prostitucija, međutim iskorištavanje se manifestira i kroz pornografiju, prisilan rad u tvornicama, kućanstvima, prisilu na prosjačenje, prisilu na „džeparenje“ i slično. Kontrolu nad žrtvom počinitelj postiže na više načina, a osnovni način je uzimanje osobnih dokumenata od žrtve koju na taj način onemogućava u slobodnom kretanju. Također, učestali oblik kontrole je uzimanje odnosno nedavanje prihoda zarađenih kroz razne oblike iskorištavanja žrtve ili vezanost uz počinitelja dugovanjem novca. Isto tako, kontrola može biti ostvarena zastrašivanjem i prijetnjom i to ne samo prema žrtvi, već i njoj bliskim osobama, kao i raznim oblicima nasilja pa sve do oduzimanja slobode.[69]

4. Trgovanje ljudima kroz sudsku praksu

Kao jedan od primjera kaznenog djela trgovanja ljudima s jasno opisane tri faze trgovanja valja istaknuti predmet u kojem je opisano kazneno djelo počinjeno na štetu 59 kineskih državljana, a koji je ujedno bio i uvelike medijski eksponiran.[70] Naime, iz rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, broj: II Kž 329/2018-6 od 22. kolovoza 2018.[71] slijedi da je pred Županijskim sudom u Velikoj Gorici podignuta optužnica protiv četvorice okrivljenika zbog kaznenog djela iz članka 106. stavak 3. u vezi stavka 1. Kaznenog zakona/11 dok iz pravomoćne presude Županijskog suda u Velikoj Gorici, broj: 11 K-10/2019 od 29. ožujka 2019. proizlazi da je u odnosu na dva okrivljenika, državljanina Narodne Republike Kine donesena osuđujuća presuda (po sporazumu stranaka[72]) zbog predmetnog kaznenog djela koje su počinili na način da su u razdoblju od mjeseca rujna 2017. do 17. siječnja 2018., u svrhu promjene lokacija osoba dovedenih iz Tajvana, a koje se nalaze u Republici Sloveniji u Republiku Hrvatsku kao i smještaja novopristiglih osoba iz Tajvana, D. s A. iz Republike Slovenije u dva navrata dogovorio da će u Republici Hrvatskoj pronaći i unajmiti pogodne

[69] Ibid., str. 10
[70] Jutarnji list, dostupno na https://www.jutarnji.hr/vijesti/crna-kronika/video-detalji-spektakularne-akcije-u-zagrebu-policija-objavila-snimku-upada-u-luksuznu-vilu-u-kojoj-su-bili-zatoceni-kinezi-6952935 (14.04.2020.)
[71] Sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske, broj: II Kž-329/2018-6 od 22. kolovoza 2018., dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionText?id=090216ba808ba0b6&q= (14.04.2020.)
[72] više o presudi po sporazumu stranaka u članku 360. do 364. Zakona o kaznenom postupku

kuće za te osobe znajući da će isti u tim kućama prisilno vršiti kaznena djela prijevare i druge poslove pa je tako prvotno pronašao i unajmio kuću u Zagrebu na adresi K. u koju svrhu mu je od A. dostavljen iznos od 33.500,00 EUR-a, a potom pronašao i unajmio i kuću u Zagrebu, na adresi O., da bi ih A. opremio potrebnim stvarima za boravak i rad te organizirao prijevoz iz Republike Slovenije u navedene kuće, a sve za osobe koje su se na Tajvanu javile na objavljene neistinite oglase za dobro plaćene poslove u inozemstvu i koje su, povjerovavši u isto, pristale na odlazak u inozemstvo radi obavljanja tih poslova te im je organiziran i plaćen put i dolazak u Europu te boravak u Republici Sloveniji gdje su smješteni u kućama na način da su im oduzete putovnice i mobilni uređaji, onemogućena slobodna komunikacija s obitelji, onemogućeno samostalno izlaženje i kretanje izvan kuće te su u navedenim kućama pod uvjetima potpune kontrole vršili kaznena djela prijevare i druge poslove da bi, kada su osobe dovezene i smještene u kuće na navedenim adresama D. organizirao nesmetano djelovanje kuća, osoba i protupravne djelatnosti na način da je u tu svrhu angažirao i K. pa je tako D. vodio kontrolu nad plaćanjem režija, unajmio vozila za potrebe kuća u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji, bio obavještavan i vodio kontrolu vezano uz potrebe kuće i osoba u kući dok je K. plaćao režije, dao na korištenje za potrebe kuće svoje vozilo te po potrebi za osobe u kući nabavljao hranu, lijekove, vozio ih radi pružanja liječničke im pomoći, a u svrhu promjene lokacija osoba iz Republike Hrvatske u Republiku Sloveniju i obrnuto, odnosno radi njihova prihvata po dolasku iz Tajvana organizirao njihov prijevoz, prevozio osobe, organizirao i preuzimao novac iz kuća kako u Republici Hrvatskoj tako i Republici Sloveniji dok su III. i IV. okrivljenik vodili brigu o kontroli osoba u kućama i to III. okrivljenik u razdoblju od 15. prosinca 2017. do 17. siječnja 2018. u kući na adresi K., na način da im je oduzeo putovnice i mobilne uređaje, držao ih zatvorene, onemogućavao u slobodnom kretanju i komunikaciji s ostalim osobama u kući, određivao vrijeme za ustajanje, rad, spavanje, provjeravao njihove sobe u vrijeme spavanja, odobravao komunikaciju s obitelji koja se mogla voditi samo na uređajima koje im je on dao i to u njegovoj prisutnosti, grubo se odnosio prema njima te vikao na iste, a njihov odlazak uvjetovao plaćanjem troškova za put i smještaj pa su, u nemogućnosti izbora, po njegovu nalogu žrtve (njih 18) obavljale prijevare putem Interneta kineskih građana na temelju dobivenih pisanih uputa ili su pripremani za obavljanje navedenih poslova te obavljale druge poslove, a IV. okrivljenik od 07. prosinca 2017. do 17. siječnja 2018. u kući na adresi O. na način da im je oduzeo mobilne uređaje, držao ih zatvorene, onemogućavao u slobodnom kretanju i komunikaciji s ostalim osobama u kući, određivao vrijeme za ustajanje, rad, spavanje, provjeravao njihove sobe u vrijeme spavanja, odobravao komunikaciju s obitelji koja se mogla voditi samo na uređajima koje im je on dao i to u njegovoj prisutnosti, grubo se odnosio prema

njima, vikao te ih tjerao na ponavljanje u slučaju nezadovoljstva obavljenim poslom, fizički ih kažnjavao u slučaju neuspjeha, a njihov odlazak uvjetovao plaćanjem troškova za put i smještaj pa su, u nemogućnosti izbora, po njegovu nalogu žrtve (njih 41) obavljale prijevare putem Interneta kineskih građana na temelju od njega dobivenih pisanih tekstova te obavljale druge poslove, a u odnosu na obje kuće sve do dana 17. siječnja 2018. kada je prekinuta djelatnost poduzimanjem dokazne radnje pretrage doma i drugih prostora u navedenim kućama od strane policije.

5. Razlike između krijumčarenja ljudi i trgovanja ljudima

Trgovanje ljudima puno je širi pojam od krijumčarenja ljudi, međutim ponekad je teško razlikovati ta dva kaznena djela koja je moguće počiniti i u stjecaju. Također, predmetna kaznena djela čine se i u sklopu organiziranog kriminaliteta, a motiv počinitelja za počinjenje oba kaznena djela može se pronaći u minimalnom ulaganju, maksimalnom profitu i nižoj zapriječenoj kazni u odnosu na zapriječenu kaznu za trgovanje drogom ili primjerice oružjem.[73]

Kazneno djelo krijumčarenja ljudi smješteno je u kaznena djela protiv javnog reda, dakle, usmjereno je protiv države i njezine sigurnosti, a ne protiv čovjeka odnosno nema žrtve kao kod kaznenog djela trgovanja ljudima.

Razlike između kaznenog djela krijumčarenja ljudi i trgovanja ljudima navedene su u tablici broj 1;[74]

Krijumčarenje ljudi	Trgovanje ljudima
Krijumčarene osobe ilegalno prelaze granicu.	Žrtva može i ne mora prijeći granicu. Žrtvom se može trgovati unutar jedne države.
Cilj krijumčarenja je zarada od ilegalnog prebacivanja osoba preko granice.	Cilj trgovaca ljudima je eksploatacija žrtve.
Krijumčarena osoba daje pristanak za prelazak preko granice.	Žrtva može i ne mora dati pristanak za prelazak preko granice.
Nakon prelaska prestaje svaki odnos krijumčara i krijumčarenih.	Žrtva ostaje u odnosu s trgovcima ljudima.

Tablica broj 1: Razlike između kaznenog djela krijumčarenja ljudi i trgovanja ljudima

[73] Barjektarević Anis H., Trgovina i krijumčarenje ljudima – povezanost s organiziranim kriminalom, međunarodne pravne mjere, Kriminologija i socijalna integracija, časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju, vol. 8, No. 1-2. str. 43-55, dostupno na https://hrcak.srce.hr/94281 (07.06.2020.) str.51

[74] Božić Vanda i dr., loc. cit. str.857

VIII. NEZAKONIT PRELAZAK DRŽAVNE GRANICE U SFERI PREKRŠAJA

1. Pojam prelaska i nezakonitog prelaska državne granice

Prelazak državne granice je svako kretanje ljudi preko državne granice, a osoba koja namjerava prijeći ili je već prešla graničnu crtu dužna je dati na uvid isprave propisane za prelazak državne granice, podvrgnuti se graničnoj kontroli te ne smije napustiti područje graničnog prijelaza dok nije obavljena granična kontrola. [75]

Nezakonit prelazak državne granice uređen je odredbama Zakona o nadzoru državne granice[76] te takvo postupanje ima obilježja prekršaja za koji je propisana kazna zatvora u trajanju do 30 dana ili novčana kazna od 2.000,00 do 10.000,00 kn.

Nezakonitim ulaskom u Republiku Hrvatsku smatra se ako stranac prijeđe državnu granicu izvan mjesta ili vremena određenog za prelazak državne granice, izbjegne graničnu kontrolu, uđe prije isteka zabrane ulaska i boravka u Republici Hrvatskoj odnosno u EPG-u, uđe na temelju tuđe ili krivotvorene putne ili druge isprave koja služi za prelazak državne granice odnosno vize ili odobrenja boravka.[77]

Odredbom članka 102. stavka 1. točka 1. do 5. Zakona o strancima, propisano je da stranac nezakonito boravi u Republici Hrvatskoj ako: nije na kratkotrajnom boravku, nema valjano odobrenje za privremeni ili stalni boravak, nema pravo na zakoniti boravak sukladno posebnom propisu kojim se propisuje međunarodna i privremena zaštita, nije državljanin treće zemlje iz članka 48. stavka 4., članka 53. stavka 2. i članka 94. stavka 1. ovoga Zakona te ako se kreće izvan područja na kojemu je ograničeno kretanje na temelju bilateralnog međunarodnog ugovora.

Važno je istaknuti da u slučaju kada krijumčari ljudima iz koristoljublja prevode strance odnosno migrante preko državne granice, odnosno kada je počinjeno kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11, migranti neće biti prekršajno procesuirani zbog prekršaja nezakonitog prelaska državne granice, već Ministarstvo unutarnjih poslova istima izdaje rješenje o protjerivanju kojim će se utvrditi da državljanin treće zemlje nezakonito boravi u Republici Hrvatskoj, da je dužan napustiti EPG te će se odrediti vrijeme u kojem mu je zabranjen ulazak i boravak u EPG, a koje ne može biti kraće od tri mjeseca niti duže od pet godina.[78]

[75] Zakon o nadzoru državne granice („Narodne novine“ broj: 83/13 i 27/16), članak 8. i 26.
[76] Ibid., članak 42. stavak 1. točka 1.
[77] Zakon o strancima, članak 39. („Narodne novine“ broj: 130/11, 74/13, 69/17, 46/18, 66/19, 53/20)
[78] Ibid., čl. 109. stavak 2., članak 111. stavak 1. i 6. i članak 112. stavak 1.

2. Analiza nezakonitih prelazaka državne granice u Republici Hrvatskoj

U migracijskom valu u 2016. godini policija je evidentirala 102.307 stranih državljana u nezakonitom prelasku državne granice, dok je izvan migracijskog vala prekršajno procesuirano 4.496 osoba zbog nezakonitog prelaska državne granice što je za 19,6% više u odnosu na 2015. godinu kada je procesuirano 3.759 osoba. Najčešće rute kretanja na tzv. Balkanskoj ruti državljana afroazijskih zemalja su preko Turske i Grčke u Makedoniju ili Bugarsku, a potom u Srbiju, odakle veći dio prelazi u Republiku Hrvatsku na području nadležnosti Policijske uprave vukovarsko-srijemske. Najčešći način nezakonitog prelaska državne granice je pješice preko kopnene granice izbjegavanjem granične kontrole, skrivanjem u teretnim motornim vozilima i u vagonima teretnih vlakova.[79]

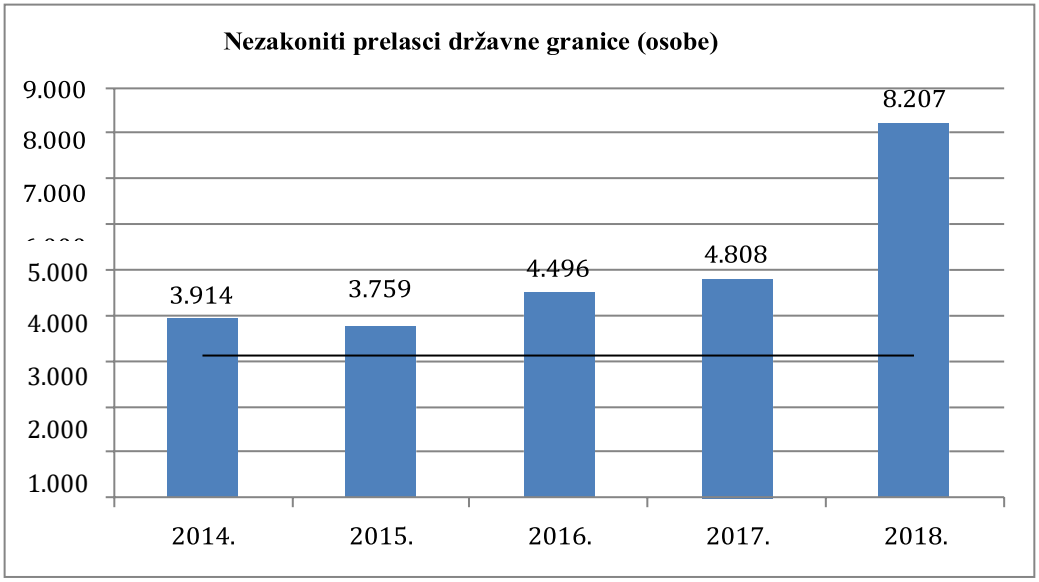
Tijekom 2017. godine policija je prekršajno obradila 4.808 osoba zbog nezakonitog prelaska državne granice, a krajem 2017. godine uočen je novi trend izvršenja nezakonitog prelaska plovilima preko Dunava. Najčešće rute kretanja su iste i tijekom 2016. godine, međutim aktivirana je i nova ruta preko Bosne i Hercegovine. Naime, većina migranata dolazi u Tursku, a potom u Grčku i Makedoniju kako bi iz Makedonije prešli u Albaniju. Iz Albanije jedan dio nezakonitih migranata kroz Crnu Goru odlazi u Srbiju, a drugi dio u Bosnu i Hercegovinu odakle prelaze ili pokušavajući prijeći granicu s Republikom Hrvatskom, najčešće na području nadležnosti Policijske uprave karlovačke. Najzastupljeniji su državljani Afganistana, Kosova, Turske, Albanije i Pakistana.[80]

U 2018. godini prekršajno je obrađeno 8.207 osoba zbog nezakonitog prelaska državne granice što je 70,7% više u odnosu na 2017. godinu, a najzastupljeniji su državljani Afganistana, Pakistana i Turske. Uzrok takvom povećanju može se naći u činjenici da se u Bosni i Hercegovini, na području Bihaća i Velike Kladuše nalazi oko 5000 migranata.[81]

Tijekom 2019. godine područje nadležnosti Policijske uprave sisačko-moslavačke postaje najizloženije tzv. „bosanskoj migrantskoj ruti“, obzirom da je čak 201,7 kilometara državne granice s Bosnom i Hercegovinom na području Sisačko-moslavačke županije, a problem nadzora državne granice predstavlja tzv. „suha međa“ gdje je konfiguracija brdovita, šumovita

[79] Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2016. godini, loc. cit., str. 110.-11., 122,
[80] Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2017. godini, dostupno na https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/081443/IZVJESCE_MUP-2017.pdf str. 113. i 114. (23.07.2020.)
[81] Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2018. godini, dostupno na https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-12-18/122002/IZVJESCE_MUP_2018.pdf str. 117.-119 (23.07.2020.)

i teško prohodna, a područje vrlo rijetko nastanjeno, dok je preglednost graničnog područja na rijeci Uni jednostavnija.[82]

Slika 3 - Nezakoniti prelasci državne granice (izvan migracijske krize)[83]

[82]Ministarstvo unutarnjih poslova, Vijesti, dostupno na https://mup.gov.hr/vijesti/granica-s-bih-najsuvremenijom-je-tehnikom-pod-stalnim-nadzorom-283614/283614 (23.07.2020.)
[83] Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2018. godini, loc. cit., str. 118

IX. PODNESENE KAZNENE PRIJAVE, ODLUKE POVODOM KAZNENIH PRIJAVA I SUDSKE ODLUKE ZA KAZNENO DJELO IZ ČLANKA 326. KAZNENOG ZAKONA/11 ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2019. GODINE NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

1. Podnesene kaznene prijave i odluke o kaznenim prijavama

U ovom dijelu analizira se struktura odluka povodom podnesenih kaznenih prijava na području Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2019. godine, za punoljetne počinitelje kaznenih djela koji prema definiciji Državnog zavoda za statistiku[84] (dalje u tekstu: DZS) obuhvaćaju osobe koje su u vrijeme počinjenja kaznenog djela imale navršenih 18 godina života, protiv kojih je postupak po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen i optužene osobe (uključujući osobe protiv kojih se progon poduzima privatnom tužbom) protiv kojih je kazneni postupak pravomoćno završen. Nadalje, prema definiciji DZS-a prijavljena osoba – poznati počinitelj je punoljetni počinitelj kaznenog djela protiv kojeg je postupak po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen odlukom kojom je odbačena prijava, prekinuta istraga, obustavljena istraga ili podnesena optužnica dok je optužena osoba punoljetna osoba protiv koje je sudu podnesena optužnica ili privatna tužba, protiv koje je kazneni postupak pravomoćno završen odlukom suda kojom se obustavlja kazneni postupak, optužba odbacuje, donosi oslobađajuća ili odbijajuća presuda, određuje prisilni smještaj za neubrojivu osobu ili se počinitelj proglašava krivim.

U analiziranom razdoblju uočava se značajan porast broja podnesenih kaznenih prijava za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 pa su tako tijekom 2016. godine općinska državna odvjetništva zaprimila ukupno 133 kaznene prijave, u 2017. uočava se porast zaprimljenih kaznenih prijava za 44,78% (297 kaznenih prijava) u odnosu na 2016. godinu. Nadalje, tijekom 2018. zaprimljeno je 558 kaznenih prijava. Tijekom 2019. zaprimljeno je 894 kaznenih prijava što je 62,41% više u odnosu na 2018. godinu te se može zaključiti o znatnom kontinuiranom porastu ovog oblika kriminaliteta.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku[85] u 2016. godini ukupno je prijavljeno 31627 osoba (poznatih počinitelja), od toga za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona prijavljene su 133 osobe što predstavlja svega 0,42% od ukupno podnesenih kaznenih prijava. U 2017. godini prijavljeno je ukupno 30137 osoba (poznatih počinitelja), a za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona prijavljeno je 297 osoba što čini udio od 0,98% od ukupnog broja

[84] dostupno na: https://www.dzs.hr/ (9.08.2020.)
[85] ibid. (31.08.2020.)

podnesenih kaznenih prijava. U 2018. godini prijavljeno je ukupno 28568 osoba (poznatih počinitelja), za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 prijavljeno je 558 osoba što čini 1,95% od ukupno broja kaznenih prijava dok je u 2019. godini prijavljeno ukupno 28105 osoba (poznatih počinitelja), za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 prijavljene su 894 osobe što čini 3,18% od ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava. Uzimajući u obzir analizirane podatke, uočava se trend smanjenja ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava dok je povećan broj kaznenih prijava za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11.

Grafikon broj 1: podnesene kaznene prijave za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

U ukupnoj strukturi ovog kaznenog djela, kvalificirani oblik predmetnog kaznenog djela, opisan i kažnjiv po članku 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11, u 2016. ostvaren je u 16,67% predmeta, u 2017. u 11,65% predmeta, u 2018. godini u 26,53% predmeta, a u 2019. godini u 20,97% predmeta. Dakle, tijekom izvještajnog razdoblja najzastupljeniji je osnovni oblik kaznenog djela iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona.

Nadalje, državna odvjetništva podnijela su u 2016. godini ukupno 122 optužnica protiv punoljetnih počinitelja kaznenih djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11, u 2017. godini ukupno 279 optužnica, u 2018. godini 584 optužnica, u 2019. godini ukupno 836 optužnica. Ovaj trend povećanja podnesenih optužnica prati trend povećanja broja podnesenih kaznenih prijava za ovo kazneno djelo. Osobito treba uzeti u obzir strukturu odluka povodom kaznene prijave pa su tako u analiziranom razdoblju rješenja o odbačaju kaznene prijave zastupljena sa 4,36% do 6,50% što upućuje na ažuran rad policije u prethodnom postupku u smislu prikupljanja i kvalitete dokaza.

Detaljniji podaci o odlukama donesenim povodom kaznene prijave prikazani su tablici broj 2 i u tablici broj 3.

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Rješenje o odbačaju	Obustava/prekid istrage	Neposredna optužnica	Optužnica nakon istrage	Ukupno podnesenih optužnica
2016.	117	8	3	84	22	106
2017.	266	17	0	185	64	249
2018.	441	27	0	227	174	401
2019.	739	34	15	373	316	689

Tablica broj 2: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Rješenje o odbačaju	Obustava/prekid istrage	Neposredna optužnica	Optužnica nakon istrage	Ukupno podnesenih optužnica
2016.	16	0	0	6	10	16
2017.	31	1	10	8	22	30
2018.	117	1	1	115	68	183
2019.	155	5	2	86	61	147

Tablica broj 3: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

2. Struktura presuda

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku[86] u 2016. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 doneseno je ukupno 98 presuda od čega 94 osuđujuće, u 2017. godini ukupno 204 presude, od čega 197 osuđujućih, u 2018. godini ukupno 217 presuda od čega 209 osuđujućih, a u 2019. godini ukupno 487 presuda, od čega 483 osuđujuće. Nadalje, u 2016. godini najviše presuda za ovo kazneno djelo doneseno je na području nadležnosti Županijskog suda u Vukovaru[87] (27 presuda) i Županijskog suda u Zagrebu[88], u 2017. godini najviše presuda za ovo kazneno djelo doneseno je također na području nadležnosti Županijskog suda u Vukovaru (73 presude), zatim slijedi Županijski sud u Zagrebu (28 presuda). U 2018. godini najviše presuda za ovo kazneno djelo doneseno je također na području nadležnosti Županijskog suda u Vukovaru (45 presuda), zatim slijedi Županijski sud u Zagrebu (30

[86] ibid. (31.08.2020.)
[87] Sukladno odredbi članka 2. stavak 1. točka 13. Zakona o sudovima Županijski sud u Vukovaru nadležan je za područje Općinskog suda u Vinkovcima i Općinskog suda u Vukovaru.
[88] Sukladno odredbi članka 2. stavak 1. točka 15. Zakona o područjima i sjedištima sudova Županijski sud u Zagrebu nadležan je za područje Općinskog kaznenog suda u Zagrebu i Općinskog suda u Zlataru.

presuda), a potom Županijski sud u Karlovcu[89] (25 presuda). U 2019. godini najviše presuda za ovo kazneno djelo doneseno je na području nadležnosti Županijskog suda u Sisku[90] (82 presude), zatim slijede Županijski sud u Karlovcu (81 presuda), Županijski sud u Varaždinu[91] (47 presuda), Županijski sud u Vukovaru (45 presuda).

Detaljniji prikaz strukture presuda prikazan je u tablici broj 4 i u tablici broj 5.

Godina	Ukupno presuda	Osuđujuća	Obustava postupka	Oslobađajuća	Odbijajuća
2016.	95	91	1	2	1
2017.	188	181	3	3	1
2018.	198	191	3	3	2
2019.	439	435	3	0	1

Tablica broj 4: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Godina	Ukupno presuda	Osuđujuća	Obustava postupka	Oslobađajuća	Odbijajuća
2016.	3	3	0	0	0
2017.	16	16	0	0	0
2018.	19	18	0	0	1
2019.	48	48	0	0	0

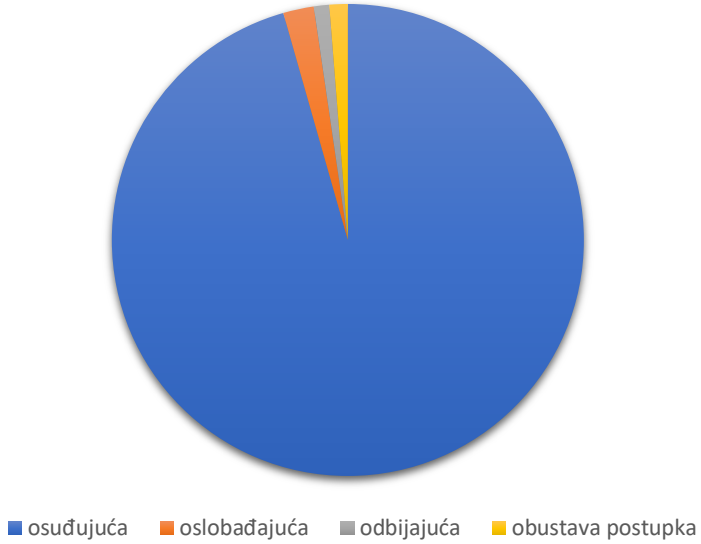
Tablica broj 5: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

[89] Sukladno odredbi članka 2. stavak 1. točka 3. Zakona o područjima i sjedištima sudova Županijski sud u Karlovcu nadležan je za područje Općinskog suda u Karlovcu i Općinskog suda u Gospiću.

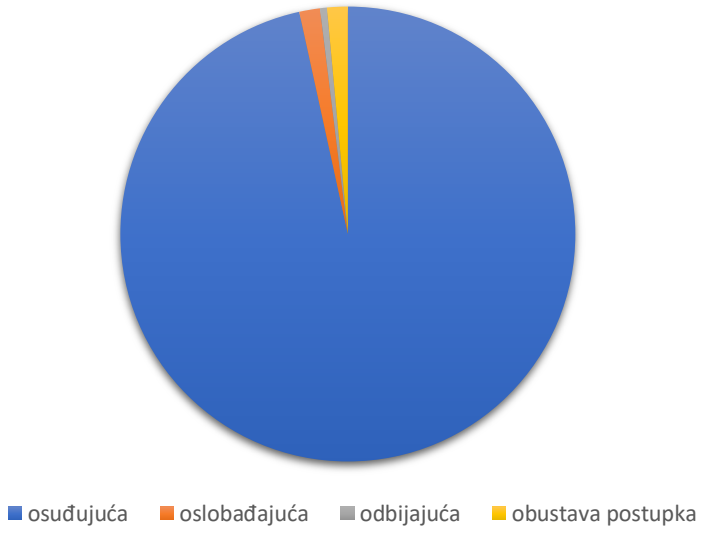
[90] Sukladno odredbi članka 2. stavak 1. točka 7. i stavka 2. Zakona o područjima i sjedištima sudova Županijski sud u Sisku nadležan je za područje Općinskog suda u Sisku i Općinskog suda u Kutini.

[91] Sukladno odredbi članka 2. stavak 1. točka 11. Zakona o područjima i sjedištima sudova Županijski sud u Varaždinu nadležan je za područje Općinskog suda u Čakovcu, Općinskog suda u Koprivnici i Općinskog suda u Varaždinu.

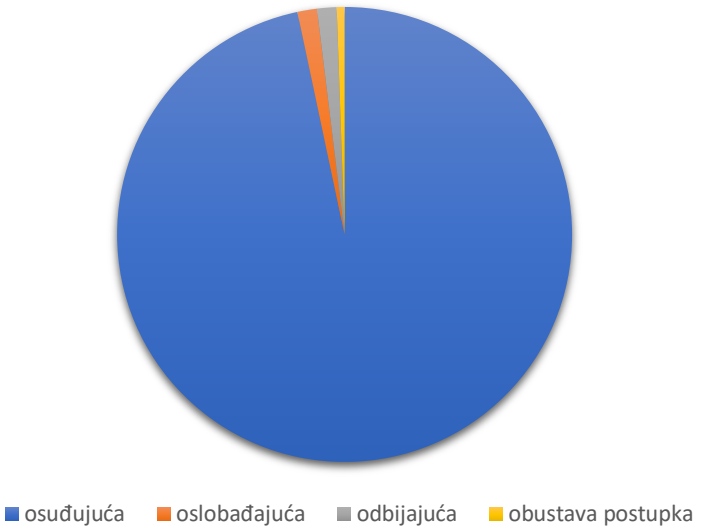
Grafikon broj 2: struktura presuda u 2016. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

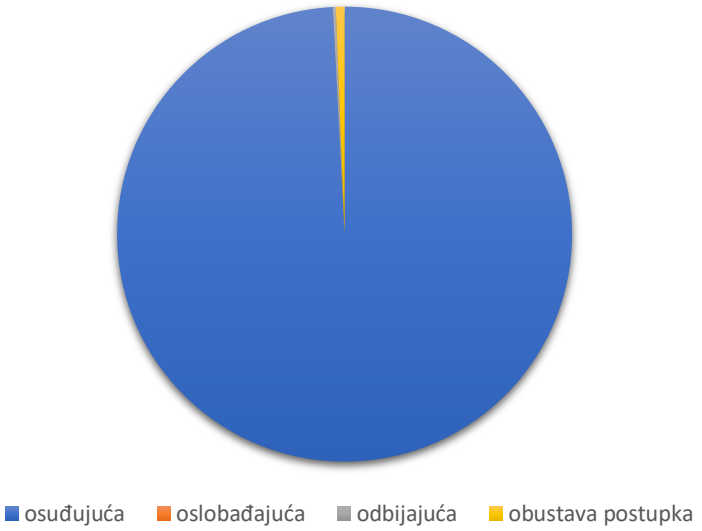
Grafikon broj 3: struktura presuda u 2017. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 4: struktura presuda u 2018. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 5: struktura presuda u 2019. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Brojčani prikaz u navedenim tablicama ukazuje na značajan porast kaznenih prijava, a time i optužnica te u konačnici i presuda. Isto tako, grafički prikaz rasterećen brojkama sugerira

značajan porast osuđujućih presuda. Stoga je zanimljivo vidjeti koje su kaznene sankcije izrečene.

3. Kaznene sankcije

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku[92] u 2016. godini od ukupno 91 osuđujuće presude za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11, izrečeno je 23 kazne zatvora od kojih je 7 zamijenjeno radom za opće dobro, a u odnosu na 68 okrivljenika izrečena je uvjetna osuda te je u svega 7 presuda izrečena sporedna novčana kazna.

Nadalje, u 2017. godini od ukupno 181 osuđujuće presude, izrečeno je 28 kazni zatvora, a od toga je 11 zamijenjeno radom za opće dobro, izrečene su 153 uvjetne osude i svega 11 sporednih novčanih kazni.

U 2018. godini od ukupno 191 osuđujuće presude, izrečeno je 65 kazni zatvora, a od toga je 17 zamijenjeno radom za opće dobro, izrečeno je 126 uvjetnih osuda i 26 sporednih novčanih kazni.

U 2019. godini doneseno je ukupno 435 osuđujućih presuda, izrečena je 131 kazna zatvora, a od toga je 23 zamijenjeno radom za opće dobro, izrečene su 303 uvjetne osude i 139 sporednih novčanih kazni. Jedna osoba je proglašena krivom, ali je oslobođena od kazne.

Što se tiče kvalificiranog oblika ovog kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11, u 2016. godini donesene su 3 osuđujuće presude u kojima je izrečena uvjetna osuda.

U 2017. godini od 16 osuđujućih presuda, u odnosu na 8 osoba izrečena je kazna zatvora, a od toga su 2 zamijenjene radom za opće dobro, izrečeno je 8 uvjetnih osuda i 4 sporedne novčane kazne.

U 2018. godini doneseno je 18 osuđujućih presuda izrečena, je 8 kazni zatvora, a od toga su 2 zamijenjene radom za opće dobro, izrečene je 8 uvjetnih osuda i 2 sporedne novčane kazne.

U 2019. godini od ukupno 48 osuđujućih presuda, izrečeno je 28 kazni zatvora, dok nije bilo zamjene kazne zatvora radom za opće dobro. Izrečeno je 19 uvjetnih osuda i 14 sporednih novčanih kazni. U odnos u na jednog počinitelja izrečen je pridržaj maloljetničkog zatvora[93].

[92] dostupno na www.dzs.hr

[93] Sukladno odredbi članka 104. Zakona o sudovima za mladež („Narodne novine“ broj: 84/11, 143/12, 148/13, 56/15 i 126/19) za mlađe punoljetne počinitelje kaznenih djela vrijede odredbe Kaznenog zakona i kaznenopravne odredbe drugih zakona Republike Hrvatske, a uz uvjete predviđene člankom 105. istog zakona koji se odnosi na primjenu maloljetničkog prava, vrijede i odredbe koje vrijede i za maloljetne počinitelje kaznenih djela.

Detaljniji prikaz vrsta kaznenih sankcija za ovo kazneno djelo prikazan je u tablici broj 6 i u tablici broj 7.

Godina	Ukupno osuđujućih presuda	Zatvor	Rad za opće dobro	Uvjetna osuda	Sporedna novčana kazna
2016.	91	23	7	68	7
2017.	181	28	11	153	11
2018.	191	65	17	126	26
2019.	435	131	23	303	139

Tablica broj 6: vrste izrečenih kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Godina	Ukupno osuđujućih presuda	Zatvor	Rad za opće dobro	Uvjetna osuda	Sporedna novčana kazna
2016.	3	0	0	3	0
2017.	16	8	2	8	4
2018.	18	8	2	8	2
2019.	48	28	0	19	14

Tablica broj 7: vrste izrečenih kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

Iz brojčanog prikaza u navedenim tablicama može se vidjeti kako prevladavaju uvjetne osude, međutim uočava se i porast izrečenih bezuvjetnih kazni zatvora te porast izrečenih sporednih novčanih kazni.

4. Oduzimanje imovinske koristi i odluke sudova o privremeno oduzetim predmetima

Sukladno odredbi članka 560. stavak 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku oduzimanje imovinske koristi sud će izreći u osuđujućoj presudi odnosno u presudi kojom se utvrđuje da je okrivljenik počinio protupravnu radnju koja je predmet optužbe, a u presudi će navesti koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom odnosno protupravnom radnjom te ovisno o okolnostima, naznačiti njihovu novčanu protuvrijednost, utvrditi da su te stvari ili prava postale vlasništvo, odnosno imovina Republike Hrvatske, naložiti okrivljeniku i drugoj osobi na koju je imovinska korist prenesena da Republici Hrvatskoj preda određene stvari odnosno na nju prenese određena prava, ako već nisu prešla na Republiku Hrvatsku, ili da isplati njihovu novčanu protuvrijednost u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude i odrediti da se u javnim upisnicima koje vode sudovi i druga tijela izvrši upis prava u korist Republike Hrvatske.

Nadalje, sukladno odredbi članka 79. stavak 2. Kaznenog zakona/11 predmete i sredstva koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela sud može oduzeti.

Za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2016. godini imovinska korist oduzeta je u 52,12% slučajeva, u 2017. godini u 32,48% slučajeva, u 2018. godini u 38,27% slučajeva, a u 2019. godini u 25,87% slučajeva. Razloge za relativno mali postotak oduzimanja imovinske koristi možemo tražiti u činjenici da je vrlo teško dokazati imovinsku korist stečenu ovim kaznenim djelom, a uzimajući u obzir da od okrivljenika nije oduzet novac i nema materijalnih niti personalnih dokaza da je okrivljenik primio novac za prijevoz ilegalnih migranata prije započetog prijevoza već se realizacija odnosno uplata novčane naknade obećaje okrivljeniku ako uspješno dovrši prijevoz ilegalnih migranata do dogovorenog odredišta.

Što se tiče oduzimanja predmeta uglavnom se radi o mobitelima uporabljenima za počinjenje ovog kaznenog djela, automobilima u kojima su se prevozili ilegalni migranti i novcu koji su okrivljenici dragovoljno izručili, a koji su primili na ime naknade za prijevoz ilegalnih migranata pa su tako u 2016. godini u 16 presuda oduzeti predmeti (17,02%), u 2017. godini oduzeti su predmeti u 82 presude (41,62%), u 2018. godini oduzeti su predmeti u 77 presuda (32,05%), u 2019. godini oduzeti su predmeti u 182 presude (37,68%).

Detaljnija analiza oduzimanja imovinske koristi i oduzimanja predmeta prikazana je u tablici broj 8 i u tablici broj 9.

Godina	Ukupno presuda	Oduzimanje imovinske koristi	Oduzimanje predmeta
2016.	91	39	15
2017.	181	56	72
2018.	191	73	65
2019.	435	115	162

Tablica broj 8: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Godina	Ukupno presuda	Oduzimanje imovinske koristi	Oduzimanje predmeta
2016.	3	2	1
2017.	16	8	10
2018.	18	7	12
2019.	48	10	20

Tablica broj 9: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

5. Maloljetnici kao počinitelji kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku[94] u 2016. i 2017. godini nije bilo prijavljenih, optuženih niti osuđenih maloljetnika za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona. U 2018. godini prijavljena je Općinskom državnom odvjetništvu u Sisku jedna maloljetna osoba u dobi od 17 godina, muškog spola, državljanin Republike Hrvatske, sa završenom osnovnom školom, a predmetno kazneno djelo počinio je kao supočinitelj. Kaznena prijava prema imenovanom maloljetniku odbačena je sukladno odredbi članka 72. stavak 2. Zakona o sudovima za mladež.[95]

U 2019. godini nije bilo prijavljenih, optuženih niti osuđenih maloljetnika za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona.

[94] dostupno na www.dzs.hr (31.08.2020.)

[95] Sukladno odredbi članka 72. stavak 2. točka a) do h) u vezi stavka 71. stavak 1. Zakona o sudovima za mladež, državni odvjetnik može odlučiti za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju do 5 godina ili novčana kazna da nema osnove za vođenje kaznenog postupka iako postoji osnovana sumnja da je maloljetnik počinio kazneno djelo, ako smatra da ne bi bilo svrhovito vođenje postupka prema maloljetniku s obzirom na narav kaznenog djela i okolnosti u kojima je djelo počinjeno, prijašnji život maloljetnika i njegova osobna svojstva, a takvu odluku može uvjetovati spremnošću maloljetnika da se ispriča oštećeniku, da prema vlastitim mogućnostima popravi štetu nanesenu kaznenim djelom, da se uključi u postupak posredovanja kroz izvansudsku nagodbu, da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja, da se uz suglasnost maloljetnikovog zakonskog zastupnika podvrgne postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti, da se uključi u pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade, da se radi provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača, druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo i osobne i obiteljske prilike maloljetnika.

X. KAZNENO DJELO IZ ČLANKA 326. KAZNENOG ZAKONA/11 NA PODRUČJU NADLEŽNOSTI OPĆINSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U SISKU ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2019. GODINE

1. Podnesene kaznene prijave i struktura prijavljenih osoba

Kako bi se dobio potpuniji uvid u praksu postupanja prema počiniteljima kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11 slijedi detaljna analiza kaznenih prijava, državnoodvjetničkih i sudskih odluka na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku za razdoblje od 2016. do 2019. godine na kojem je uočen značajni porast ovih kaznenih djela.

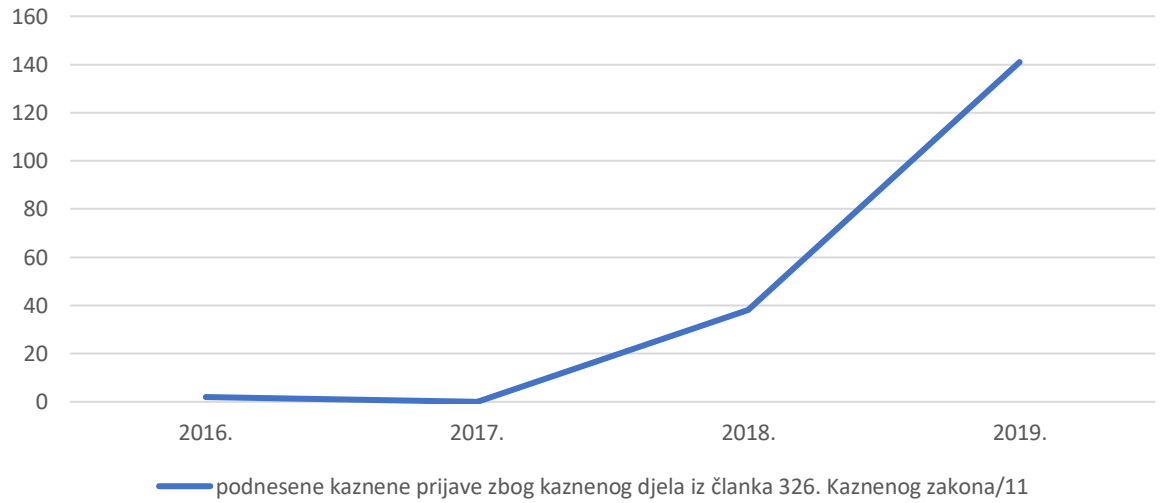
Prije analize podataka navedenih u grafikonima i tablicama u ovom poglavlju, valja istaknuti da Općinsko državno odvjetništvo u Sisku vodi određene statističke podatke za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11, a koji podaci su dostupni kroz Izvješća Državnog odvjetništva Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava, međutim dio podataka može se neznatno razlikovati u odnosu na podatke Državnog zavoda za statistiku (primjerice iz podataka DZS-a ne može se utvrditi iznos oduzete imovinske koristi i visina izrečene sporedne novčane kazne) što je očito rezultat različitih metodoloških pristupa, međutim te razlike u ovom radu ne bi dovele do drugačijih zaključaka.

Na području stvarne i mjesne nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku[96] tijekom 2018. godine uočava se novi pojavni oblik kriminaliteta u vidu kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11, obzirom da su u 2016. godini prijavljene svega dvije osobe dok u 2017. godini nije podnesena niti jedna kaznena prijava za predmetno kazneno djelo u odnosu na ukupno 37 podnesenih kaznenih prijava u 2018. godini. Nadalje, tijekom 2019. godine, kaznene prijave podnesene su protiv ukupno 152 osobe što predstavlja značajan porast u odnosu na 2018. godinu. U ukupnoj strukturi ovog kaznenog djela, u 2018. godini u 27,58% predmeta ostvaren je kvalificirani oblik ovog kaznenog djela, opisan i kažnjiv po članku 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11, dok se u 2019. godini uočava trend smanjenja kvalificiranog oblika ovog kaznenog djela koji je zabilježen u svega 7,80% podnesenih kaznenih prijava.

[96] Sukladno odredbi članka 2. točka 7. Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava („Narodne novine“ broj: 67/18) Općinsko državno odvjetništvo u Sisku nadležno je za područje Općinskog suda u Kutini i Općinskog suda u Sisku.

U analiziranom razdoblju prijavljena je jedna maloljetna osoba za ovo kazneno djelo. Nadalje, prijavljeno je 15 mlađih punoljetnika koji čine 9,86% prijavljenih u odnosu na odrasle prijavljene osobe.

Grafikon broj 6: podnesene kaznene prijave zbog kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Prijavljene osobe	2016.	2017.	2018.	2019.
Odrasle osobe	0	0	25	131
Mlađe punoljetne osobe	0	0	3	10
Maloljetne osobe	0	0	1	0
Ukupno:	0	0	29	141

Tablica broj 10: Prijavljene osobe za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

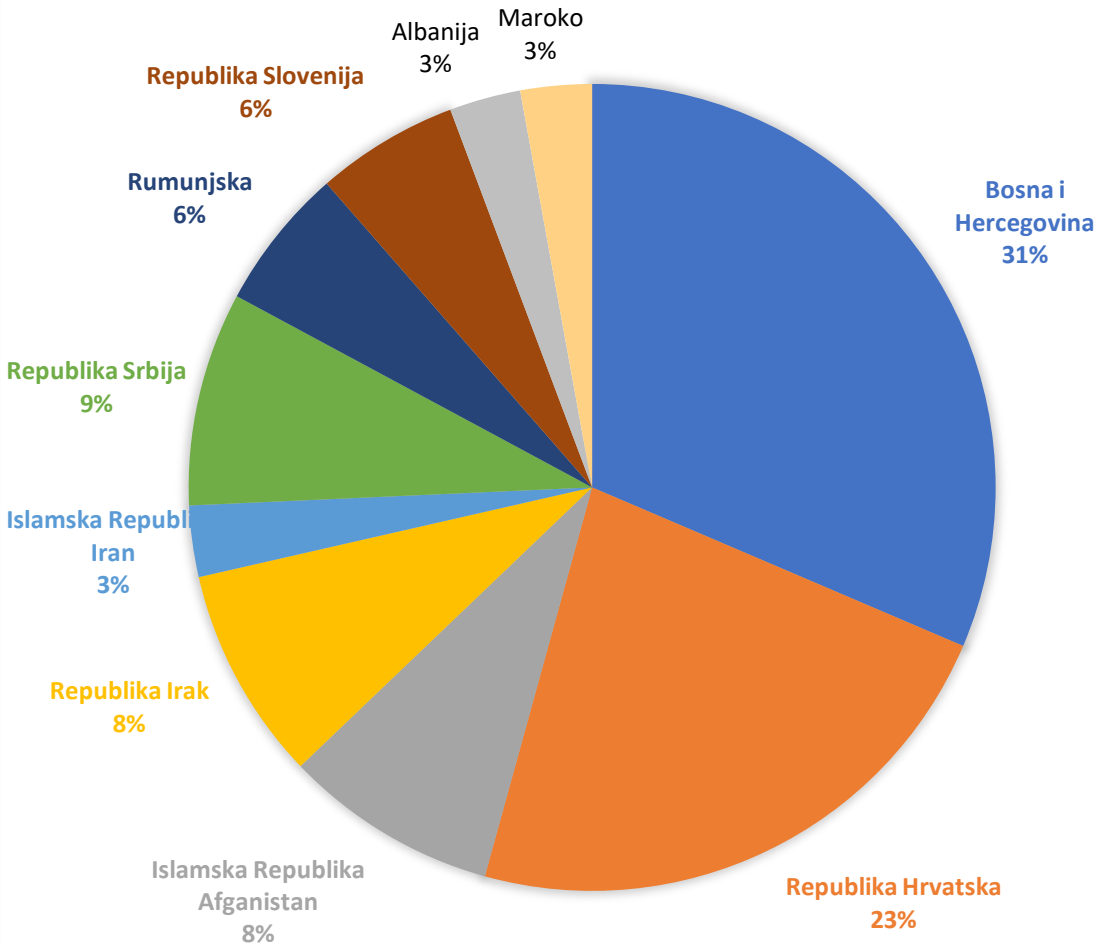
Prijavljene osobe	2016.	2017.	2018.	2019.
Odrasle osobe	2	0	7	10
Mlađe punoljetne osobe	0	0	1	1
Maloljetne osobe	0	0	0	0
Ukupno:	2	0	8	11

Tablica broj 11 Prijavljene osobe za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

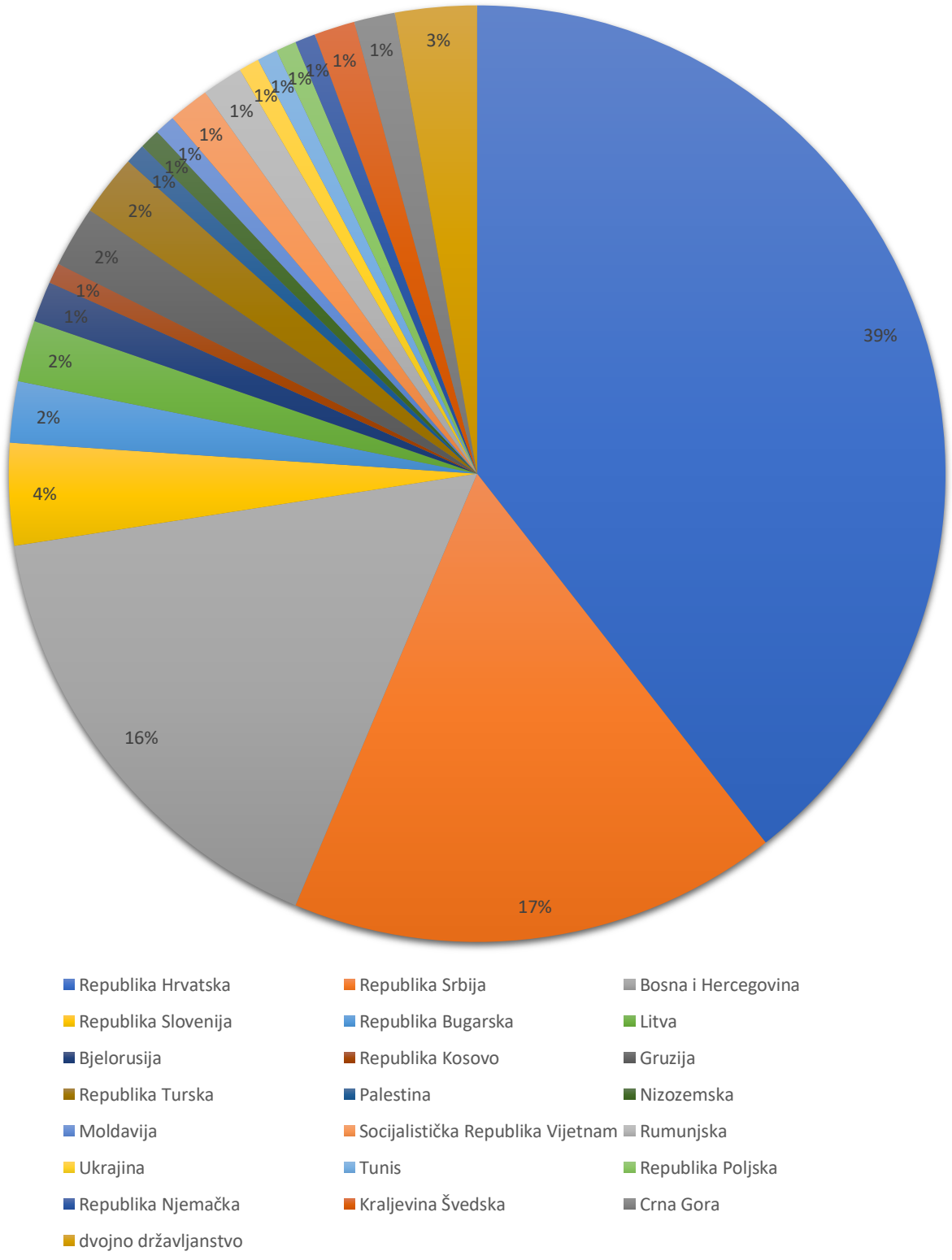
2. Državljanstvo prijavljenih osoba

U 2016. godini na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku prijavljena su dva bugarska državljanina. U 2017. godini nije bilo kaznenih prijava za ovo kazneno djelo. U 2018. godini najzastupljeniji su državljani Bosne i Hercegovine, njih 11, slijede hrvatski državljani, njih 8, a zatim državljani Islamske Republike Iran, Islamske Republike Afganistan, Republike Irak i Republike Srbije, međutim za napomenuti je da se radi o malom uzorku za statističko zaključivanje, obzirom da je svega 37 prijavljenih osoba. U 2019. godini najviše je prijavljenih hrvatskih državljana, njih 56, zatim slijede državljani Republike Srbije (njih 24) i državljani Bosne i Hercegovine (njih 23) a detaljnija analiza u odnosu na državljanstvo prijavljenih osoba za 2018. i 2019. prikazana je u grafikonu broj 7 i u grafikonu broj 8.

Grafikon broj 7: državljanstvo prijavljenih osoba za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2018. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 8: državljanstvo prijavljenih osoba u 2019. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti ODO-a u Sisku

3. Prijavljene punoljetne osobe prema spolu i godinama života

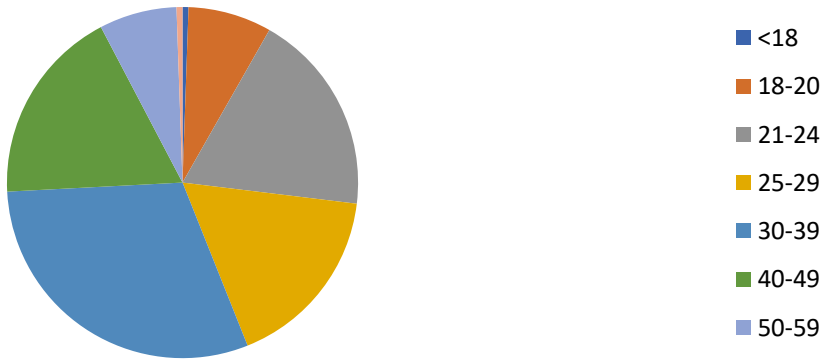
U 2016. godini na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku prijavljene su 2 punoljetne osobe zbog kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona, dok u 2017. godini nije bilo podnesenih kaznenih prijava za ovo kazneno djelo. U 2018. godini u radu je bilo ukupno prijavljenih 38 osoba (prijavljeno je ukupno 37 osoba te je Županijsko državno odvjetništvo u Sisku ustupilo na nadležni postupak kaznenu prijavu za jednu osobu), a svih 38 osoba je muškog spola. U 2019. godini prijavljene su ukupno 152 osobe, od čega su 4 žene.

U odnosu na dob prijavljenih osoba, najzastupljenija je dobna skupina od 30 do 39 godina (55 prijavljenih osoba), a najmanje je prijavljenih maloljetnika (svega jedna osoba) i osoba starijih od 60 godina (također je prijavljena jedna osoba), a detaljnija analiza po dobnoj strukturi prijavljenih osoba prikazana je tablici broj 12 i grafikonu broj 9.

Dob prijavljenih osoba	2016.	2017.	2018.	2019.	Ukupno
Mlađi od 18	0	0	1	0	1
18-20	0	0	4	10	14
21-24	0	0	7	27	34
25-29	0	0	9	22	31
30-39	0	0	10	45	55
40-49	2	0	4	27	33
50-59	0	0	4	9	13
60 i više	0	0	0	1	1

Tablica broj 12 Prijavljene osobe po dobnoj strukturi za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku za razdoblje od 2016. do 2019. godine

Grafikon broj 9: prijavljene osobe po dobnoj strukturi za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti ODO-a u Sisku za razdoblje od 2016. do 2019. godine

4. Postupak sa osumnjičenicima nakon uhićenja

U svim predmetima na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku, osumnjičenici za kaznena djela iz članak 326. Kaznenog zakona su nakon uhićenja i ispitivanja u smislu odredbe članka 208. a stavak 6. Zakona o kaznenom postupku[97] te provedene kriminalističke obrade predani pritvorskom nadzorniku. Potom je državno odvjetništvo provelo dokaznu radnju prvog ispitivanja osumnjičenika i predložilo sucu istrage određivanje istražnog zatvora iz zakonske osnove koja se temelji na odredbi članka 123. stavak 1. točka 1. i 3. Zakona o kaznenom postupku[98], a ukoliko se radi o hrvatskim državljanima samo iz zakonske osnove iz članka 123. stavak 1. točka 3. Zakona o kaznenom postupku. U odnosu na zakonsku osnovu koja se temelji na odredbi članka 123. stavak 1. točka 1. Zakona o kaznenom postupku predloženo je određivanje istražnog zatvora jer se radi o stranim državljanima koji na području Republike Hrvatske nemaju obitelji, prijatelja, rodbine, prebivalište, boravište niti imovine, odnosno isti uz teritorij Republike Hrvatske nisu vezani ni poslovno niti obiteljski, pa ničime nisu vezani za ostanak u Republici Hrvatskoj te bi puštanjem na slobodu mogli pobjeći i postati nedostupni tijelima kaznenog progona u Republici Hrvatskoj, osobito kada se ima u vidu činjenica da je za kazneno djelo koje se osumnjičeniku stavlja na teret zapriječena kazna zatvora u trajanju do osam godina. Ujedno razlog za određivanje istražnog zatvora zbog opasnosti od bijega leži u činjenici da ako se radi o državljanima država koje nisu članice Europske unije, da se u tom slučaju prisutnost osumnjičenika, za slučaj kada bi se i nalazio u mjestu svog prebivališta ne bi mogla osigurati Europskim uhidbenim nalogom. U odnosu na postojanje iteracijske opasnosti na strani osumnjičenika, uz dosadašnju kaznenu osuđivanost, važna je i činjenica da je osumnjičenik kazneno djelo koje mu se stavlja na teret počinio iz koristoljublja, potaknut svojim lošim imovinskim prilikama i očito motiviran stjecanjem lake zarade prijevozom ilegalnih migranata. Uzimajući u obzir da je sve veći migrantski val i da strani državljani učestalo pokušavaju na ilegalan način proći kroz Republiku

[97] Ispitivanje osumnjičenika sukladno ovom članku snimit će se audio-video uređajem. Snimkom se mora zabilježiti pouka osumnjičeniku iz stavka 3. ovog članka, izjave osumnjičenika iz stavaka 3., 4. i 5. ovoga članka i upozorenje da se ispitivanje snima i da snimljeni iskaz može pod uvjetima iz ovog stavka biti upotrijebljen kao dokaz u postupku. Uz snimku se sastavlja zapisnik sukladno članku 275. ovoga zakona. Snimka i zapisnik ispitivanja osumnjičenika mogu se upotrijebiti kao dokaz u kaznenom postupku.

[98] Sukladno ovim odredbama istražni zatvor se može odrediti ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo i ako je u bijegu ili osobite okolnosti upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se, ne može se utvrditi njezina istovjetnost i slično) i osobite okolnosti upućuju na opasnost da će ponoviti kazneno djelo ili da će dovršiti pokušano kazneno djelo, ili da će počiniti teže kazneno djelo za koje je prema zakonu moguće izreći kaznu zatvora od pet godina ili težu kaznu, kojim prijeti.

Hrvatsku, opravdano se može očekivati da bi osumnjičenik boravkom na slobodi nastavio s činjenjem takvih kaznenih djela, posebice kada se ima u vidu da ilegalni migranti za prijevoz preko teritorija Republike Hrvatske daju i poveće iznose te je već poznato da postoje i organizacije ljudi koji se bave ovim kaznenim djelima pa je evidentno da se i osumnjičenik uključio u takvu organizaciju. U svim predmetima Županijski sud u Sisku odredio je istražni zatvor osumnjičenicima po prijedlogu ODO-a.

Nadalje, u smislu odredbe članka 236. stavka 1. točke 3. Zakona o kaznenom postupku[99] sucu istrage je predloženo provođenje dokaznog ročišta na kojem će se ispitivati migranti u svojstvu svjedoka, obzirom da se radi o stranim državljanima koji nezakonito borave na području Republike Hrvatske te će u zakonskom roku biti protjerani[100] iz Republike Hrvatske obzirom da postoji rizik od izbjegavanja obveze napuštanja EGP-a odnosno Republike Hrvatske, a koji proizlazi iz činjenice da je državljanin treće zemlje pokušao nezakonito prijeći državnu granicu te stoga te osobe nije moguće ispitivati u istrazi niti na raspravi pred sudom.

5. Odluke o kaznenim prijavama

U 2016. godini zaprimljena je kaznena prijava protiv dva okrivljenika zbog kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona /11 te su podignute dvije neposredne optužnice za isto kazneno djelo.

U 2017. godini nije bilo podnesenih prijava, nisu donesena rješenja o provođenju istrage niti su donesene meritorne državnoodvjetničke odluke u vidu rješenja o odbačaju ili optužnice.

U 2018. godini podneseno je ukupno 37 kaznenih prijava za ovo kazneno djelo, od čega osam za kvalificirani oblik kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 za koji je doneseno i osam rješenja o provođenju istrage. Za osnovni oblik ovog kaznenog djela iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 doneseno je 17 rješenja o provođenju istrage, podneseno je 11 neposrednih optužnica[101] i 12 optužnica nakon istrage.

---

[99] Odredbom ovog članka propisano je da će se dokazno ročište provesti ako svjedok neće moći biti ispitan na raspravi.

[100] Odredbom članka 112. stavkom 3. Zakona o strancima, propisano je da ako se rješenjem o protjerivanju ne određuje rok za dragovoljni odlazak sukladno članku 104. stavku 1. ovoga Zakona, rješenjem o protjerivanju odredit će se prisilno udaljenje i država u koju će se državljanina treće zemlje prisilno udaljiti. Odredbom članka 103. stavak 1. Zakona o strancima propisano je da će se državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi i kojem rješenjem državnog tijela prestaje zakoniti boravak donijeti rješenje o povratku, dok je člankom 104. stavkom 1. točkom 1. citiranog Zakona propisano da državljaninu treće zemlje iz članka 103. stavak 1. istog Zakona ne mora donijeti rješenje o povratku ako postoji rizik od izbjegavanja iz članka 133. stavak 2. Zakona o strancima.

[101] Odredbom članka 341. stavak 3. u vezi članka 216. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku propisano je da državni odvjetnik može za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od pet godina podignuti

U 2019. godini zaprimljena je ukupno 141 kaznena prijava zbog kaznenog djela iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona, doneseno je 7 rješenja o odbačaju kaznene prijave, provedene su istrage u odnosu na 102 osobe te je podneseno 27 neposrednih optužnica i 100 optužnica nakon završene istrage. Za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona podneseno je 11 kaznenih prijava, provedene su istrage u odnosu na 11 okrivljenika te je podneseno 12 optužnica nakon provedene istrage dok nije bilo podnesenih neposrednih optužnica.

Detaljnija analiza prikazana je u tablici broj 13 i u tablici broj 14 te u grafikonu broj 10.

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Rješenje o odbačaju	Rješenje o provođenju istrage	Obustava istrage	Neposredna optužnica	Optužnica nakon istrage
2016.	0	0	0	0	0	0
2017.	0	0	0	0	0	0
2018.	29	0	17	0	11	12
2019.	141	7	102	0	27	100

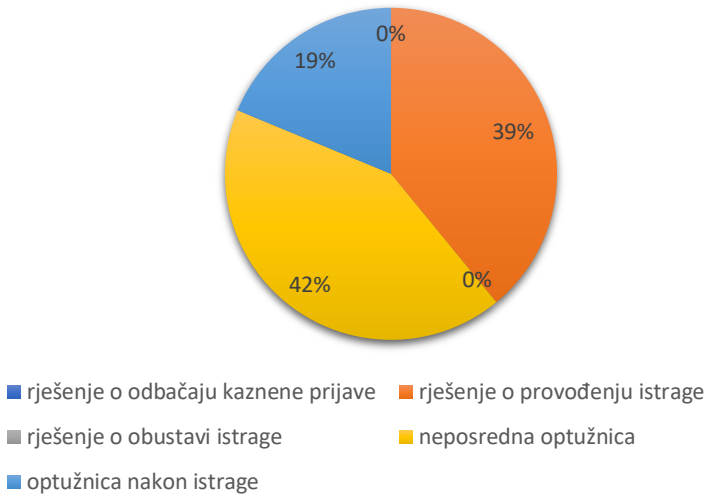
Tablica broj 13: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Rješenje o odbačaju	Rješenje o provođenju istrage	Obustava istrage	Neposredna optužnica	Optužnica nakon istrage
2016.	2	0	0	0	2	0
2017.	0	0	0	0	0	0
2018.	8	0	8	0	0	0
2019.	11	0	11	0	0	12

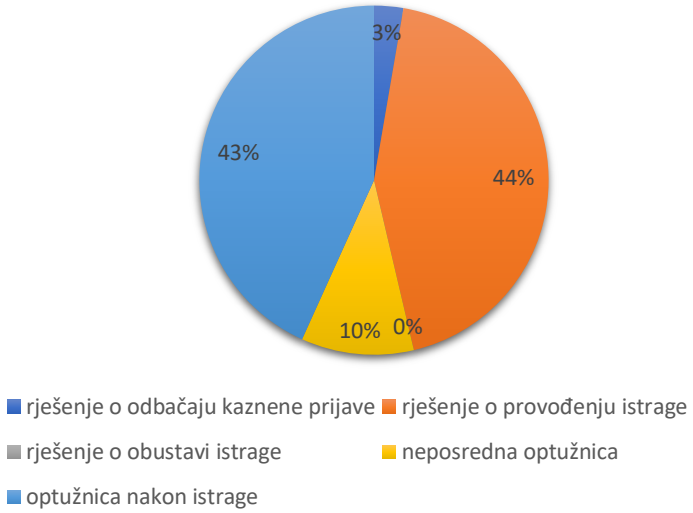
Tablica broj 14: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

optužnicu i bez provođenja istrage ako rezultati provedenih radnji koji se odnose na kazneno djelo i počinitelja daju dovoljno osnova za podizanje optužnice.

Grafikon broj 10: odluke o podnesnim kaznenim prijava za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2018. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 11: odluke o podnesenim kaznenim prijavama za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2019. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

6. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

U 2016. godini podignute su dvije optužnice za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona dok, međutim u tom izvještajnom razdoblju sud nije donio odluku o podnesenim optužnicama.

U 2017. godini nije bilo podignutih optužnica za ovo kazneno djelo, a slijedom toga niti odluka suda.

U 2018. godini od 23 podignute optužnice za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 potvrđeno ih je 11, dok nije bilo povučenih optužnica niti je sud vratio optužnice na dopunu odnosno nije bilo obustave postupka nakon potvrđivanja optužnice.

U 2019. godini od 127 podignutih optužnica za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 potvrđeno ih je 124, a od podignutih 12 optužnica za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 potvrđeno ih je 8. Nije bilo povučenih optužnica niti je sud vratio optužnice na dopunu odnosno nije bilo obustave postupka nakon potvrđivanja optužnice.

Detaljnija analiza prikazana je u tablici broj 15 i u tablici broj 16.

Godina	Podignute optužnice	Potvrđene optužnice	Povučene optužnice	Vraćene optužnice na dopunu	Obustava postupka po optužnom vijeću/nakon potvrđivanja optužnice
2016.	0	0	0	0	0
2017.	0	0	0	0	0
2018.	23	11	0	0	0
2019.	127	124	0	0	0

Tablica broj 15: Odluke o optužnicama podignutima za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Godina	Podignute optužnice	Potvrđene optužnice	Povučene optužnice	Vraćene optužnice na dopunu	Obustava postupka po optužnom vijeću/nakon potvrđivanja optužnice
2016.	2	0	0	0	0
2017.	0	2	0	0	0
2018.	0	0	0	0	0
2019.	12	8	0	0	0

Tablica broj 16: Odluke o optužnicama podignutima za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

7. Broj i vrste presuda

U 2016. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 doneseno je ukupno 6 presuda i to svih 6 osuđujućih.

U 2017. godini donesene su 3 presude i to također sve 3 osuđujuće.

U 2018. godini doneseno je ukupno 11 presuda od toga jedna osuđujuća, a 10 po sporazumu stranaka.

U 2019. godini doneseno je ukupno 120 presuda, od toga 42 osuđujuće, a 78 po sporazumu stranaka.

Analizom podataka u tablici broj 17 i 18 može se zaključiti da je uspješnost državnog odvjetnika u kaznenom postupku 100% obzirom da sud nije donio niti jednu oslobađajuću ili odbijajuću presudu. Nadalje, kada se ti podaci dovedu vezu s podacima u tablici 13 i 14 iz kojih proizlazi da je od ukupno 191 podnesene kaznene prijave u razdoblju od 2016. do 2019. godine državno odvjetništvo odbacilo svega 7 kaznenih prijava (3,66%) može se zaključiti o kvalitetnom radu policije u prethodnom postupku u vidu prikupljanja dokaza.

Godina	Ukupno presuda	Osuđujuća	Po sporazumu stranaka	Oslobađajuća	Odbijajuća
2016.	6	6	0	0	0
2017.	0	0	0	0	0
2018.	11	1	10	0	0
2019.	114	38	76	0	0

Tablica broj 17: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Godina	Ukupno presuda	Osuđujuća	Po sporazumu stranaka	Oslobađajuća	Odbijajuća
2016.	0	0	0	0	0
2017.	3	3	0	0	0
2018.	0	0	0	0	0
2019.	6	4	2	0	0

Tablica broj 18: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

8. Kaznene sankcije

Na području nadležnosti Općinskog suda u Sisku, u 2016. i 2017. godini nije bilo donesenih presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11. U 2018. godini doneseno je 11 osuđujućih presuda te je u svim presudama izrečena uvjetna osuda, a u 10 presuda je izrečena i sporedna novčana kazna. U 2019. godini doneseno je 114 osuđujućih presuda, u 42 presude je izrečena je kazna zatvora, u 18 presuda kazna zatvora je zamijenjena

radom za opće dobro, a u 54 presude izrečena je uvjetna osuda, dok je u 67 presuda izrečena sporedna novčana kazna.

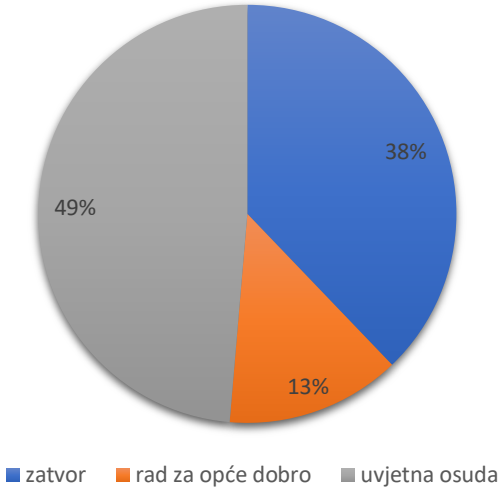
U odnosu na kvalificirani oblik ovog kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 u 2016. nije bilo evidentiranih presuda, u 2017. godini donesene su ukupno 3 osuđujuće presude u kojima je izrečena kazna zatvora, a u dvije presude izrečena je i sporedna novčana kazna. U 2019. godini doneseno je 6 osuđujućih presuda od kojih je u 5 presuda izrečena kazna zatvora, a u 1 presudi uvjetna osuda te je u svih 6 presuda izrečena sporedna novčana kazna.

Analizom podataka iz predmetnih presuda može se zaključiti da je najzastupljenija kazna za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 uvjetna osuda, dok je za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 u pet od ukupno šest osuđujućih presuda izrečena bezuvjetna kazna zatvora, a to stoga što je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 101/17) koji je stupio na snagu 20. listopada 2017. propisana stroža kazna za ovo kazneno djelo pa je sada zakonski minimum za ovo kazneno djelo tri godine (a do ovih izmjena bila je propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina) i nema zakonskih uvjeta za izricanje uvjetne osude, izuzev primjene odredaba o ublažavanju kazne[102].

Nadalje, analizom izrečenih sporednih novčanih kazni proizlazi da su iste izricane u iznosu od minimalno 30 dnevnih iznosa do maksimalno 100 dnevnih iznosa, a odredbom članka 42. stavak 1. Kaznenog zakona/11 propisano je da sporedna novčana kazna ne može biti manja od trideset niti veća od tristo šezdeset dnevnih iznosa, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja, kad se može izreći do pet stotina dnevnih iznosa ili kad je novčana kazna od pet stotina dnevnih iznosa izričito propisana ovim Zakonom.

[102] članak 48. i 49. Kaznenog zakona/11

Grafikon broj 12: kaznene sankcije izrečene za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 u 2019. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Godina	Ukupno presuda	Zatvor	Rad za opće dobro	Uvjetna osuda	Sporedna novčana kazna	Izrečene novčane kazne – iznos u kn (ukupno)
2016.	0	0	0	0	0	0
2017.	0	0	0	0	0	0
2018.	11	0	0	11	10	89.266,00
2019.	114	42	18	54	67	738.452,50

Tablica broj 19: Struktura kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Godina	Ukupno presuda	Zatvor	Rad za opće dobro	Uvjetna osuda	Sporedna novčana kazna	Izrečene novčane kazne – iznos u kn (ukupno)
2016.	0	0	0	0	0	0
2017.	3	3	0	0	2	112.620,00
2018.	0	0	0	0	0	0
2019.	6	5	0	1	6	80.096,00

Tablica broj 20: Struktura kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

9. Oduzimanje imovinske koristi, odluke sudova o privremeno oduzetim predmetima

U 2016. godini od ukupno 6 osuđujućih presuda, u 3 presude je oduzeta imovinska korist od okrivljenika u ukupnom iznosu od 10.500,00 kn, dok nije bilo oduzimanja predmeta.

U 2017. godini sud je donio 3 osuđujuće presude za ovo kazneno djelo, međutim nije bilo oduzimanja imovinske koristi, a odnosu na dva okrivljenika oduzeti su predmeti.

U 2018. godini od ukupno 11 osuđujućih presuda, oduzeta je imovinska korist u odnosu na dva okrivljenika u ukupnom iznosu od 4.454,00 kn, dok nije bilo oduzimanja predmeta.

U 2019. godini od ukupno 120 osuđujućih presuda, oduzeta je imovinska korist u odnosu na 13 okrivljenika u ukupnom iznosu od 15.905,00 kn, a od 18 okrivljenika oduzeti su predmeti.

Analizom predmetnih osuđujućih presuda utvrđeno je da osuđenici za ova kaznena djela novčanu naknadu za prijevoz ilegalnih migranata u pravilu trebaju dobiti nakon obavljenog prijevoza na dogovoreno odredište, odnosno nije moguće dokazati da bi određeni novčani iznos na ime naknade za prijevoz prethodno dobili, slijedom čega je u vrlo malom broju presuda oduzeta imovinska korist. U odnosu na oduzimanje predmeta, uglavnom se radi o mobitelima osuđenika koji su bili uporabljeni za počinjenje ovih kaznenih djela dok se osobna i teretna vozila u kojima su prevozili ilegalne migrante vraćaju vlasnicima, obzirom da osuđenici u pravilu unajmljuju vozila od trgovačkih društava koja se bave iznajmljivanjem vozila, a ukoliko se tijekom dokaznog postupka utvrdi da je predmetno vozilo u vlasništvu osuđenika, isto se oduzima, međutim u analiziranom razdoblju je utvrđen svega jedan takav slučaj.

Detaljnija analiza prikazana je u tablici broj 21 i u tablici broj 22.

Godina	Ukupno presuda	Oduzimanje imovinske koristi	Iznos oduzete imovinske koristi u kn	Oduzimanje predmeta
2016.	6	3	10.500,00	0
2017.	0	0	0	0
2018.	11	2	4.454,00	0
2019.	114	13	15.905,00	17

Tablica broj 21: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Godina	Ukupno presuda	Oduzimanje imovinske koristi	Iznos oduzete imovinske koristi	Oduzimanje predmeta
2016.	0	0	0	0
2017.	3	0	0	2
2018.	0	0	0	0
2019.	6	0	0	1

Tablica broj 22: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

10. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

U razdoblju od 2016. do 2019. godine podneseno je ukupno 10 žalbi i to samo u 2019. godini. Zbog odluke o kazni podneseno je 9 žalbi, a jedna žalba podnesena je iz drugih razloga. Nadalje, u 2019. godini evidentirana je jedna drugostupanjska presuda kojom je odbijena žalba ODO-a u Sisku zbog odluke o kazni.

U odnosu na kvalificirani oblik ovog kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 u razdoblju od 2016. do 2019. godine nije bilo podnesenih žalbi protiv presuda.

11. „Modus operandi“ počinitelja kaznenih djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u okviru podignutih i potvrđenih optužnica na području nadležnosti ODO-a u Sisku

U ovom dijelu rada izložiti ću nekoliko izdvojenih primjera činjeničnih opisa za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u okviru podignutih i potvrđenih optužnica na području nadležnosti ODO-a u Sisku.

Osnovni oblik počinjenja kaznenog djela iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona opisan je u sljedećim primjerima optužnica;

1. slovenski državljanin optužen je da je dana 28. studenog 2018. oko 07,30 sati u mjestu Stari Grabovac, Novska, postupajući zajednički i dogovorno s najmanje jednim nepoznatim počiniteljem, u nakani da se okoristi za unaprijed obećanu neutvrđenu nagradu, dovezao se kombi vozilom na makadamski put pokraj jednog potoka u blizini mjesta Stari Grabovac, gdje je u navedeno vozilo preuzeo 7 državljana Irana i 3 državljana Iraka, koji su prethodno uz pomoć dvije nepoznate osobe, bez valjanih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj nezakonito izvan graničnog

prijelaza ušli u Republiku Hrvatsku, radi njihovog daljnjeg prijevoza kroz Republiku Hrvatsku, te ih tako prevozio s namjerom da navedene strane državljane odveze do Zagreba, pri čemu je istoga dana u 08,10 sati u Novskoj zaustavljen od policijskih službenika, (K-DO-768/2018)

2. državljanin Bosne i Hercegovine optužen je da je u vremenu od 27. do 28. rujna 2018. na području mjesta Donji Javoranj i Umetići, općina Donji Kukuruzari, zajedno i po prethodnom dogovoru s osobom po imenu J. s područja Bosne i Hercegovine, u nakani da se okoristi, nakon što je najprije dana 27. rujna 2018. izvan graničnog prijelaza u blizini Jasenovca nezakonito iz Bosne i Hercegovine ušao u Republiku Hrvatsku, na način da ga je nepoznata osoba čamcem prevezla preko rijeke Une, u dogovoru s osobom po imenu I. došao do mjesta Donji Javoranj, gdje je, za unaprijed dogovorenu novčanu naknadu od 1.000,00 eura, ušao u putničko vozilo, radi prijevoza 14 državljana Irana i 2 državljana Iraka do grada Rijeke, koje osobe su se ukrcale u navedeno vozilo, a prethodno su ilegalno ušli u Republiku Hrvatsku, bez putnih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj, pri čemu ih je tako vozio do mjesta Umetići koristeći navigacijski uređaj s rutom kretanja koju mu je dala osoba po imenu I., s namjerom da navedene strane državljane odveze do Rijeke, pri čemu je 28. rujna 2018. u 03,30 sati u mjestu Umetići zaustavljen po policijskim službenicima, (K-DO-610/2018)
3. državljanin Irana optužen je da je dana 20. svibnja 2018. oko 09,50 sati, na području državne granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske kod mjesta Jasenovac, u nakani da se okoristi, za unaprijed dogovorenu novčanu naknadu u iznosu od 1.000,00 eura, nakon što je nepoznata osoba nezakonito izvan graničnog prijelaza čamcem preko rijeke Save iz Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku prevezla dvije maloljetne državljanke Irana, znajući da su iste ilegalno ušle u Republiku Hrvatsku, bez putnih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj, preuzeo ih te ih svojim osobnim automobilom vozio s namjerom da ih odveze u Republiku Austriju, pri čemu je na državnoj cesti D-47 u mjestu Jasenovac zaustavljen od strane policijskih službenika, (K-DO-339/2018)
4. trojica bugarskih državljana optužena su da su dana 28. siječnja 2019. oko 06,10 sati na području Gline, Petrinje, Siska i Lekenika, postupajući zajednički i dogovorno s najmanje jednim nepoznatim počiniteljem, u nakani da se materijalno okoriste, za unaprijed obećanu novčanu naknadu od najmanje 1.000,00 eura, I. okrivljenik osobnim vozilom marke M., II. okrivljenik osobnim vozilom marke O. i III. okrivljenik osobnim vozilom marke A., došli na područje grada Gline gdje su na neutvrđenom mjestu

preuzeli 6 državljana Islamske Republike Afganistan bez putnih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj, a koji su nezakonito izvan graničnog prijelaza iz Bosne i Hercegovine ušli u Republiku Hrvatsku, znajući da su isti ilegalno ušli u Republiku Hrvatsku, I. okrivljenik je preuzeo opisane strane državljane u vozilo kojim je upravljao te je započeo upravljati vozilom kroz grad Glina u smjeru Petrinje, Siska i Lekenika prema Zagrebu i slovenskoj granici, II. okrivljenik upravljao je osobnim automobilom marke O. vozeći se kao tzv. "prethodnica – čistač" ispred njih te im je javljao da li se na trasi kretanja nalaze policijske ophodnje, dok je iza njih osobnim automobilom marke A., upravljao III. okrivljenik vozeći se kao tzv. "zaštitnica – odstupnica" i javljao im da li se iza njih na trasi kretanja kreću službena policijska vozila da bi potom u Lekeniku bili uočeni i zaustavljeni od strane policijskih službenika, (K-80/2019)

5. dvojica vijetnamskih državljana optužena su dana 15. rujna 2019. u ranim jutarnjim satima na području Hrvatske Kostajnice, postupajući zajednički i dogovorno s drugim nepoznatim osobama, u nakani da se okoriste za unaprijed obećanu neutvrđenu novčanu naknadu, nakon što su se prethodno unajmljenim teretnim vozilom dovezli na područje Hrvatske Kostajnice, u tovarni prostor navedenog vozila preuzeli šest državljana Vijetnama, znajući da su te osobe prethodno na neutvrđenom mjestu, bez valjanih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj nezakonito izvan graničnog prijelaza iz Bosne i Hercegovine ušle u Republiku Hrvatsku, te ih tako prevozili, pri čemu su istoga dana oko 06,45 sati u mjestu Novo Selište, grad Petrinja, zaustavljeni od strane policijskih službenika, (K-DO-688/2019)
6. srpski državljanin optužen je da je dana 8. listopada 2019. oko 06,25 sati na području općine Dvor, sukladno uputama NN muške osobe po nadimku "A." - organizatora, u nakani da se nepripadno materijalno okoristi za unaprijed obećani novčani iznos od 350,00 eura, osobnim automobilom došao u mjesto Kuljani, gdje je u osobni automobil preuzeo pet državljana NR Kine bez viza ili dozvola za boravak u Republici Hrvatskoj, koji su prethodno uz pomoć NN muške osobe - vodiča izvan graničnog prijelaza ušli iz Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku, nakon čega se s tim osobama, znajući da su ilegalno ušle u Republiku Hrvatsku, prije navedenim osobnim automobilom uputio u smjeru Zagreba, da bi ga u 07,05 sati u mjestu Umetići zaustavila policija (K-DO-732/2019).

Iz prethodno navedenih primjera optužnica proizlazi da su okrivljenici osobe koje prevaljuju put od nekoliko stotina kilometara, primjerice čak iz Bugarske, Češke i sl., a neki od njih dolaze čak i riječnim putem iz Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku da bi iz koristoljublja prevezli ilegalne migrante do određenog odredišta u Republici Hrvatskoj, a neki od njih unajmljuju automobile putem rent a cara, pri čemu nije moguće dokazati da su novac za prijevoz ilegalnih migranata primili prije dovršetka dogovorenog prijevoza već iz dokaznog postupka proizlazi da su novac trebali dobiti po obavljenom prijevozu ilegalnih migranata. Također, iz primjera optužnica proizlazi da su u predmetno kazneno djelo kao supočinitelji uključeni organizatori ili vodiči čiji je identitet nepoznat, a uz odrasle osobe niti djeca nisu pošteđena ilegalnih migracija.

Za istaknuti je i primjer optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Sisku, broj: KMP-DO-7/2019, kojom je državljanin Republike Srbije optužen za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona u stjecaju sa kaznenim djelom prisile prema službenoj osobi iz članka 314. stavak 1. Kaznenog zakona i teškim kaznenim djelom protiv opće sigurnosti iz članka 222. stavak 2. u svezi stavka 1. i članka 215. stavak 1. Kaznenog zakona, sve u svezi članka 51. Kaznenog zakona. Optužnicom se imenovanom okrivljeniku stavlja na teret da je 24. kolovoza 2019., postupajući zajednički i dogovorno s I.Đ. u nakani da se materijalno okoriste, najprije I. Đ. telefonom s nepoznatom osobom u Republici Srbiji dogovorio da najmanje 10 stranih državljana koji su ilegalno prešli državnu granicu iz Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku, za unaprijed obećanu novčanu naknadu, od najmanje 5.000,00 eura prevezu do granice s Republikom Slovenijom, za što su se sa F. H. unaprijed dogovorili da im za tu svrhu da na korištenje kombi vozilo, a D. P. je prethodno u cilju da okrivljeniku olakša pronalazak lokacije na kojoj se nalaze ilegalni migranti, na traženje I. Đ. putem WhatsApp aplikacije proslijedio mu GPS podatke o dogovorenoj ruti kretanja i mjestu preuzimanja ilegalnih migranata nakon čega je okrivljenik 25. kolovoza 2019. oko 02,30 sati navedenim kombi vozilom došao na područje Grada Gline, te uz pomoć navedenih GPS podataka sa lokacijama ilegalnih migranata na dogovorenom mjestu u vozilo preuzeo dvije državljanke Irana i 9 državljana Afganistana koje je vozio u smjeru granice s Republikom Slovenijom, a do dogovorenog odredišta ih nije dovezao jer je bježeći pred policijom u mjestu Slatina Pokupska vozilom sletio u rijeku Kupu, a potom je dana 25. kolovoza 2019. u vremenu od 02,45 do 03,05 sati, na području grada Gline, upravljajući kombi vozilom magistralnom cestom kroz Gornje Taborište, nakon što je prethodno u vozilo ukrcao i prevozio jedanaest ilegalnih migranata državljana Irana i Afganistana, kada su ga u 02,45 sati u Gornjem Taborištu pokušali zaustaviti policijski službenici koji su se u službenom vozilu kretali kolnikom iza njega, uključivanjem

zvučnih i svjetlosnih znakova, a radi kontrole zbog sumnje da u kombi vozilu nezakonito prevozi ilegalne migrante, na dane znakove nije se zaustavio, već je povećao brzinu kretanja kombi vozila te je kroz Donje Taborište i Slatinu Pokupsku naglim mijenjanjem pravca kretanja i naglim kočenjima kombi vozilom onemogućavao policijsko vozilo da ga pretekne i zaustavi, čime je policijske službenike onemogućio da ga zaustave i izvrše kontrolu vozila, nakon čega je, pristajući da ugrozi živote migranata koje je prevozio, u Slatini Pokupskoj vozilom naglo skrenuo na makadamski put koji vodi nizbrdicom do rijeke Kupe i kombi vozilom bez kočenja sletio u rijeku Kupu, u kojoj je vozilo počelo tonuti, da bi kroz prozor na vozačevim vratima izašao iz vozila i pobjegao u obližnju šumu, a kombi vozilo u kojem su se nalazili ilegalni migranti, od kojih četvero male djece, je potonulo, nakon čega su ilegalni migranti uz pomoć policijskih službenika izvučeni iz potopljenog kombi vozila, dok se utopila majka navedene djece, državljanka Afganistana.

Opisani događaj izazvao je veliku medijsku pozornost[103] i interes javnosti, obzirom da je ovo prvi slučaj u Republici Hrvatskoj da je tijekom krijumčarenja migranata nastupila smrtna posljedica te da postoje krijumčari koji očito ne prezaju ni pred ovako teškim posljedicama u vidu gubitka ljudskog života, a sve s ciljem kako bi izbjegli kaznenopravnu odgovornost.

Nadalje, sukladno podacima ODO-a u Sisku, prva optužnica za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 (nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj: 56/15) 30. svibnja 2015.)) podignuta je 20. prosinca 2016. pred Općinskim sudom u Sisku pod brojem K-DO-862/2016 protiv dva bugarska državljana zbog osnovane sumnje da su dana 17. prosinca 2016., prema zajedničkom dogovoru u nakani da se materijalno okoriste, nakon što je prethodno I. okrivljenik početkom prosinca 2016. dogovorio s državljaninom Afganistana koji se nalazio u Republici Srbiji, da će zajedno s II. okrivljenikom za ukupno 4.000,00 eura prevesti najmanje 40 državljana Afganistana kroz Republiku Hrvatsku do granice s Republikom Slovenijom, u koju je svrhu dobio i teretni automobil, nakon čega je II. okrivljenik oko 17,30 sati između 284 i 285 km auto-ceste A3 Bregana-Lipovac, u blizini ploče s natpisom "odmorište 500 m" upravljajući navedenim teretnim vozilom, preuzeo 67 navedenih osoba u zatvoreni, skučeni tovarni prostor istog vozila, bez otvora za strujanje svježeg zraka, svjestan da time ugrožava njihovo zdravlje i živote, a navedene osobe su prethodno u neutvrđeno vrijeme i na neutvrđeno mjestu bez putnih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj nezakonito prešle granični prijelaz između

[103] Jutarnji list, dostupno na: https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/policija-otkrila-tko-je-svercer-koji-se-kombijem-zaletio-u-kupu-pa-ostavio-migrante-da-potonu-mlada-majka-se-utopila-pokusavajuci-spasiti-svoju-djecu-9285875 (11.04.2020.)

Republike Hrvatske i Republike Srbije, te je na taj način ukupno 67 navedenih osoba vozio po autocesti A3 Bregana-Lipovac, dok se I. okrivljenik svojim osobnim automobilom kretao ispred teretnog vozila radi pravovremenog uočavanja policije, pri čemu su se tako vozili po navedenoj autocesti do 19,20 sati kada je teretno vozilo zaustavljeno kod Naplatne postaje Novska po policijskim službenicima Mobilne jedinice prometne policije MUP-a Republike Hrvatske, pri čemu je u trenutku zaustavljanja najmanje 35 osoba bilo u stanju nesvijesti zbog skučenosti prostora i nedostatka kisika, čime je doveden u opasnost njihov život i tijelo, a životi su im spašeni pravovremenom hitnom medicinskom pomoći.

Inkriminirani događaj izazvao je velik interes javnosti i medija.[104]

Nadalje, kvalificirani oblik ovog kaznenog djela, da je pri počinjenju kaznenog djela doveden u opasnost život ili tijelo osoba koje nedozvoljeno ulaze i kreću se u Republici Hrvatskoj, opisan je u optužnici broj: KMP-DO-147/2018 iz koje proizlazi osnovana sumnja da su tri osobe hrvatskog državljanstva, od kojih je jedna mlađa punoljetnica počinile kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na način da su dana 24. prosinca 2018. oko 15,00 sati, u mjestu Donji Klasnić, postupajući zajednički i dogovorno te u nakani da se okoriste za unaprijed obećanu nagradu u neutvrđenom iznosu, od nepoznate muške osobe – vodiča, znajući da su 17 državljana Turske bez valjanih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj nezakonito izvan graničnog prijelaza ušli u Republiku Hrvatsku, iste preuzeli u skučeni tovarni prostor vozila koji je unajmio I. okrivljenik, a u kojem nema prozora, sjedala, ventilacijskog otvora niti otvora za dotok zraka, zbog čega im je bilo otežano disanje, iako svjesni da time ugrožavaju njihovo zdravlje i živote, i tako ih počeli prevoziti s nakanom da ih dovezu na područje Zagreba, pri čemu su istog dana u 15,45 sati zaustavljeni po policijskim službenicima u Glini.

Sljedeći takav primjer opisan je u optužnici broj: K-DO-678/2018 iz koje proizlazi osnovana sumnja da je okrivljenik koji ima dvojno državljanstvo (Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine) počinio kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na način da je dana 27. listopada 2018. oko 09,30 sati u mjestu Borovita, Glina, na makadamskom putu koji vodi iz smjera Borovite u smjeru Balinca, postupajući zajednički i dogovorno s nepoznatim osobama, u nakani da se okoristi za unaprijed obećanu neutvrđenu nagradu, nakon što se do navedenog mjesta dovezao teretnim automobilom te radi prijevoza 45 državljana Turske, među

[104]Jutarnji list, dostupno na https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/jutarnji-s-migrantima-spasenima-iz-pretrpanog-kombija-kod-novske-zelio-sam-pogurati-ljude-otvoriti-vrata-i-iskociti-van.-obuzelo-me-potpuno-ludilo...-5417207 i www.index.hr, dostupno na https://www.index.hr/vijesti/clanak/kod-novske-u-zadnji-cas-spasena-42-migranta-gusili-se-u-natrpanom-kombiju/938573.aspx?fb_comment_id=1182217388482219_1182229808480977 (11.04.2020.)

kojima je bilo i petero djece, znajući da su te osobe prethodno na neutvrđenom mjestu, bez valjanih isprava i viza za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj nezakonito izvan graničnog prijelaza ušli u Republiku Hrvatsku, te iako svjestan da time ugrožava njihovo zdravlje i živote preuzeo navedene osobe u skučeni prostor ovog teretnog vozila, koji nije bio namijenjen prijevozu osoba, u kojem nije bilo sjedala i sigurnosnih pojaseva za prijevoz putnika, niti otvora za strujanje svježeg zraka, zbog čega im je bilo otežano disanje te ih tako krenuo prevoziti, s namjerom da ih doveze na područje Zagreba, pri čemu su se navedene osobe počele gušiti uslijed skučenosti prostora i nedostatka kisika, a pomoć im je pružena intervencijom policijskih službenika koji su zaustavili vozilo istoga dana oko 09,45 sati u mjestu Borovita.

XI. NOVA MIGRACIJSKA KRIZA 2020.

1. Uzroci i početak nove migracijske krize

Turski predsjednik Recep Tayyip Erdoğan dugo je prijetio da će omogućiti izbjeglicama i migrantima tranzit prema zemljama članicama Europske unije te je 28. veljače 2019. otvorio granice, unatoč Sporazumu[105] potpisanom između EU i Turske 18. ožujka 2016. koji je označio kraj Europske migrantske krize, a kojim se Turska obvezala zaustaviti migrantski val prema Europi, dobivši zauzvrat od EU financijska sredstva za zbrinjavanje izbjeglica i migranata, smatrajući da financijska sredstva iz EU stižu suviše polako te je naglasio da će granica ostati otvorena rekavši: "Nećemo zatvoriti ta vrata u narednom razdoblju i to će se nastaviti", "Zašto? Europska unija mora održati svoja obećanja. Nismo dužni brinuti i hraniti toliko izbjeglica. Ako ste iskreni, ako ste iskreni, onda to trebate podijeliti."[106] Nadalje, prema pisanju britanskih novina The Guardian[107] u Turskoj se nalazi više od 3,5 milijuna sirijskih izbjeglica koje zajedno s mnogim drugima bježe od rata i siromaštva u Aziji, Africi i na Bliskom Istoku, a nakon otvaranja granice, tisuće izbjeglica i migranata pohitali su prema granicama Turske s Grčkom i Bugarskom, a mnogi su putovali autobusima koje im je organizirala Turska. Dočekale su ih grčke granične patrole koje su navodno ispaljivale suzavce na njih. Grčke vlasti priopćile su kako 52 broda patroliraju morem oko Lezbosa i drugih egejskih otočića te da je Grčka pojačala svoju istočnu kopnenu granicu dok je Bugarska poslala dodatnih 1000 vojnika na svoju granicu s Turskom. Nadalje, piše The Guardian kako se čini da je takva promjena politike Turske usmjerena na prisiljavanje EU-a i NATO-a da podrže novu vojnu kampanju Ankare u sjeverozapadnoj provinciji Idlib, posljednjem uporištu pobunjenika u Siriji, gdje tisuće turskih vojnika podržavaju opozicijske snage koje su pod pritiskom vladajućih režimskih snaga od strane ruskih zračnih snaga.

[105] Izjava EU-a i Turske, 18. ožujka 2016., loc.cit.
[106] The Guardian, britanske dnevne novine, dostupno na https://www.theguardian.com/world/2020/feb/29/erdogan-says-border-will-stay-open-as-greece-tries-to-repel-influx (27.07.2020.)
[107] Ibid.

Slika 4 – Oko 4000 migranata raznih nacionalnosti bilo je pritisnuto na turskoj strani granice, a dodatnih 500 ili više ljudi bilo je zarobljeno između dva granična područja, ali još uvijek na turskoj strani.[108]

2. Potpora Europske unije Grčkoj u zaštiti njezinih granica i poruka Turskoj

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Andrej Plenković je 3. ožujka 2020., a obzirom da je tada Republika Hrvatska predsjedala Vijećem EU, zajedno s zajedno s grčkim premijerom Kyriakosom Mitsotakisom, predsjednicom Europske komisije Ursulom von der Leyen, predsjednikom Europskog vijeća Charlesom Michelom te predsjednikom Europskog parlamenta Davidom Sassolijem obišao grčko-tursku kopnenu granicu na kojoj se po podacima UN-a nalazilo 13.000 migranata koji pokušavaju prijeći u EU iz Turske. Na zajedničkoj konferenciji za medije premijer Plenković je istaknuo da je dolazak čelnika EU u Grčku izraz potpore grčkoj Vladi i zajedničke, europske odlučnosti za pronalazak rješenja za potencijalnu novu krizu, pohvalivši pri tome premijera Mitsotakisa što je izmijenio politiku Grčke odnosno što nije dopustio ilegalne migracije na grčkom teritoriju. Nadalje, istaknuo je kako je i Hrvatska jedna od zemalja koje se nalaze na istočno-mediteranskoj odnosno zapadno-balkanskoj migracijskoj ruti te da je svim tim zemljama u interesu da Grčka ostane neporozna te da će

[108] The New York Times, američke novine dostupno na https://www.nytimes.com/2020/02/29/world/europe/turkey-migrants-eu.html (27.07.2020.)

podrška Hrvatske, kao zemlje predsjedateljice Vijećem EU-a biti predana na svim razinama kako bi se priječila situacija slična onoj iz 2015. i 2016. godine te je naglasio kako će istovremeno poslati i poruku Turskoj da dobri odnosi između Turske i Europske unije ovise i o jednoj i o drugoj strani te da će pokušati naći diplomatsko i političko rješenje koje će smiriti ovu trenutačnu situaciju.[109] Ujedno, grčki premijer Kyriakos Mitsotakis istaknuo je da je Turska potpuno prekršila dogovor s EU te da omogućuje da deseci tisuća migranata ulaze u Grčku ilegalno, a sve kako bi Turska skrenula pozornost s grozne situacije u Siriji i skrenula pozornost na sebe. Predsjednik Europskog vijeća Charles Michel izjavio je kako očekuju od Turske da poštuje sve ono na što je pristala dok je predsjednik Europskog parlamenta David Sassoli istaknuo kako migranti dolaze u Europu, a ne u Italiju, Španjolsku ili neku drugu zemlju te da se mora podijeliti odgovornost. Predsjednica Europske komisije, Ursula von der Leyen izjavila: "Naš je prioritet da se očuva red na grčkoj granici, a time i na vanjskoj granici Europske unije. Potpuno sam predana mobiliziranju sve potrebne potpore za grčke vlasti. Frontex priprema slanje na teren ekipu za brzi odgovor. Jedan veći brod, šest manjih brodova, dva helikoptera, jedan zrakoplov, vozila s termovizijskim kamerama te još 130 ljudi na granicama. Poslat ćemo Grčkoj financijsku pomoć od 700 milijuna eura. Oni koji žele iskušati jedinstvo Europe, ostat će razočarani".[110]

Nadalje, 4. ožujka 2020. u Bruxellessu održan je izvanredni sastanak Vijeća ministara unutarnjih poslova kojeg je sazvalo hrvatsko predsjedništvo i kojim je predsjedao ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Davor Božinović na kojem se razgovaralo o situaciji na vanjskim granicama Europske unije s Turskom te je Vijeće izrazilo svoju solidarnost s Grčkom, Bugarskom i Ciprom, kao i drugim državama članicama koje bi se mogle naći u sličnoj situaciji te priznaje povećan migracijski teret i rizike s kojima je Turska suočena na svom teritoriju i značajne napore koje je uložila u prihvaćanju 3,7 milijuna migranata i izbjeglica, međutim snažno odbija korištenje Turske migracijskim pritiskom u političke svrhe i od Turske očekuje potpunu primjenu odredbi Zajedničke izjave iz 2016. godine prema svim državama članicama.[111]

Ujedno, kako bi se pomoglo Grčkoj u borbi s ilegalnim migrantima, a uzimajući u obzir da prema podacima grčkog Ministarstva civilne zaštite, na otocima Lezbosu, Samosu, Kosu,

[109] Vlada Republike Hrvatske, dostupno na https://vlada.gov.hr/vijesti/plenkovic-grcka-je-sada-stit-prava-vanjska-granica-eu-a-i-jamac-stabilnosti-za-cijeli-europski-kontinent/28914 (27.07.2020.)
[110] Ibid.
[111] Ministarstvo unutarnjih poslova, https://mup.gov.hr/vijesti/ministar-bozinovic-u-bruxellessu-jos-jednom-smo-pruzili-jasnu-i-cvrstu-podrsku-grckoj-u-zastiti-njene-vanjske-granice/286084 (27.07.2020.)

Lerosu i Hiosu živi više od 42500 migranata (u izbjegličkim kampovima je više od 37000 migranata i tražitelja azila, a smještajni kapaciteti predviđeni su za oko 6000 osoba), 12. ožujka 2020. povjerenica EU za unutarnje poslove, Lyva Johansson izjavila je u Ateni kako je postignut dogovor s grčkom vladom o programu za podršku dobrovoljnom povratku migranata, a koji se odnosi na 5000 migranata koji su u Grčku stigli prije 1. siječnja 2020. i svatko od njih tko se odluči vratiti kući dobit će 2.000,00 eura kao pomoć za započinjanje novog života u zemljama porijekla.[112]

3. Reakcije zemalja na tzv. migrantskim rutama na tursku migracijsku politiku

Države članice EU nisu podržale Erdoganovu politiku pa je tako njemačka kancelarka Angela Merkel bila odlučna da spriječi ponavljanje europske izbjegličke krize iz 2015. godine, smatrajući da Grčka zaslužuje punu podršku i solidarnost te je ocijenila turske postupke kojima ignorira Sporazum iz 2016. neprihvatljivima i poručila: „2020. nije 2015.“ [113] očito aludiravši na to da su tada granice EU bile propusne, a države članice su samo propuštale ilegalne migrante, a sada to više nije prihvatljiva opcija.

Nadalje, austrijski kancelar Sebastian Kurz poručio je da pod svaku cijenu treba izbjeći ponavljanje migrantske krize iz 2015. te je pozvao Europsku uniju na jedinstvo kako bi zajedno vršili pritisak na Tursku pri čemu je istaknuo: „ Ako sada pokleknemo pred pritiskom Turske, ako sad pobjedi predsjednik Erdogan i ako on odluči hoće li desetci tisuća ljudi pohrliti prema Europskoj uniji, onda će za njima doći stotine tisuća, a Europska unija bez unutarnjih granica bit će stvar prošlosti“ dok je svim migrantima koji žele doći u Europsku uniju ili Austriju poručio:„ Nemojte dolaziti, nećemo vas primiti. Nema smisla da dolazite“, a sve stoga jer Austrija pod velikim opterećenjem još od izbjegličke i migrantske krize iz 2015. godine te postoje problemi s integracijom migranata na tržište rada.[114]

Mađarski premijer Viktor Orban izjavio je da će Mađarska ojačati svoju južnu granicu i posebno se posvetiti razvoju događaja na balkanskoj migrantskoj ruti.[115]

---

[112] Deutche Welle, međunarodni javni njemački servis, dostupno na: https://www.dw.com/hr/eu-migrantima-nudi-novac-za-dobrovoljni-povratak/a-52770968 (27.07.2020.)
[113] Ibid., dostupno na: https://www.dw.com/en/germanys-merkel-turkeys-handling-of-migrant-and-refugee-crisis-unacceptable/a-52688912 (27.07.2020.)
[114] Startnews, dostupno na: https://www.startnews.hr/news/za-kurza-nema-spora-ovo-je-napad-turske-na-europsku-uniju-i-grcku-eu-ne-smije-pokleknuti-pred-sultanom-recep-tayyip-erdoganom/ (27.07.2020.)
[115] telegram.hr, dostupno na: https://www.telegram.hr/politika-kriminal/hoce-li-erdogan-gurnuti-europu-u-novu-izbjeglicku-krizu-trenutno-stvari-ne-izgledaju-dobro/ (27.07.2020.)

Hrvatski premijer Andrej Plenković izjavio je da su potrebni prije svega političko-diplomatski napori prema predsjedniku Erdoganu da ne dođe do jednog ozbiljnijeg migracijskog vala prema Europi kroz istočnomediteransku i zapadnobalkansku rutu dok je ministar unutarnjih poslova Davor Božinović izjavio da je Hrvatska spremna za potencijalni novi migrantski val, međutim da na zapadnobalkanskoj ruti zasad nema povećanja broja dolazaka te da po pitanju hrvatske spremnosti "nema brige", dodavši: "Hrvatska već nekoliko godina ima plan za situaciju s kojom jesmo suočeni i za situaciju s kojom možemo biti suočeni."[116]

Ministar sigurnosti Bosne i Hercegovine Fahrudin Radončić izrazio je očekivanje da Turska ipak neće nekontrolirano pustiti migrante prema Europi jer bi to izazvalo humanitarnu katastrofu, a za Bosnu i Hercegovinu bio bi golem problem, obzirom da nedostaje oko 1000 policajaca koji bi bili potrebni za učinkovit nadzor granica.[117]

4. Utjecaj pandemije korona virusom na migrantsku krizu

Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je 11. ožujka 2020. stanje pandemije izazvane virusom Covid-19[118], slijedom čega mnogi migranti koji su došli do granice s Grčkom ne žele prijeći u Europu jer smatraju da im je sigurnije ostati u Turskoj, a situacija na grčko-turskoj granici je od proglašenja pandemije mirna i bez naznaka eskalacije napetosti.[119]

Prema navodima Deutche Welle,[120] Turska je okončala krizu koju je sama uzrokovala kada je Erdogan u veljači 2020. poručio izbjeglicama da otvara granice prema EU i to na način da je turska policija krajem ožujka 2020. odvratila 5000 izbjeglica da se sa turske-grčke granice ilegalno prebace na područje država članica EU na način da su ih strpali u autobuse i prebacili na različita mjesta u unutrašnjost Turske gdje su stavljeni u karantenu, a turski ministar unutarnjih poslova Süleyman Soylua izjavio je da su izbjeglice udaljene s granice samo zbog opasnosti od širenja zaraze korona virusom i da kada opasnost od pandemije prođe, svatko može slobodno napustiti Tursku i ići kamo želi.

---

[116] Ibid.
[117] Ibid.
[118] Svjetska zdravstvena organizacija, dostupno na https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19?gclid=EAIaIQobChMImpjWnsf06gIVC5OyCh2xiQX8EAAYASAAEgI3zvD_BwE (27.07.2020.)
[119] Večernji list, dostupno na: https://www.vecernji.hr/vijesti/koronavirus-zaustavio-i-migrante-te-erdoganu-izbio-aduta-1386604 (27.07.2020.)
[120] dostupno na: https://www.dw.com/bs/turska-okon%C4%8Dala-dramu-na-granici-sa-gr%C4%8Dkom-do-kada/a-52967036 (2707.2020.)

Pandemija korona virusom koji se tijekom veljače i ožujka 2020. godine proširio po Europi, značajno je utjecala na migracijsku politiku jer je većina zemalja zatvorila svoje nacionalne granice i ograničila kretanje građana pa su se tako i migranti koji su namjeravali ilegalno prijeći granice s ciljem dolaska u zapadnoeuropske države članice EU našli u „slijepoj ulici“. Tada je tzv. Balkanska ruta koja je službeno proglašena zatvorenom početkom 2016. godine, međutim kojom su nastavljena migracijska kretanja Balkanom, gotovo utihnula, a to se može vidjeti i iz podataka UNHCR-a za Srbiju koja je glavni „čvor“ na tzv. balkanskoj ruti pa je tako u Srbiji u siječnju 2020. godine registrirano 1700 novopridošlih migranata, u veljači 2633, u ožujku 1669, a u travnju svega 270 migranata.[121]

Dakle, može se zaključiti da je uz čvrst stav i politiku Europske unije i pandemija korona virusom zaustavila Erdoganovu politiku otvorenih granica za migrante te barem zasada spriječila odnosno smanjila ilegalne migracije.

[121] Deutche Welle, dostupno na: https://www.dw.com/hr/igra-na-granici-srbije-i-hrvatske/a-53596416 (27.07.2020.)

XIII. ZAKLJUČAK

Krijumčarenje ljudi potaknuto je migrantskom krizom i u zadnjih nekoliko godina je u znatnom porastu. Uzroci migraciji su različiti, međutim najaktualnija je migrantska kriza na području cijele Europe, gdje velik dio stanovništva zbog ratnih događanja i političkih uzroka bježi s Bliskog Istoka i zemalja Sjeverne Afrike s ciljem dolaska na područje zapadnoeuropskih država jer pružaju bolje uvjete za život. Na migrantskoj ruti našla se i Republika Hrvatska koja ilegalnim migrantima nije zanimljiva u smislu traženja azila već predstavlja samo tranzicijsku zemlju prema drugim državama članicama Europske unije.

Aktualna migrantska kriza dovela je do znatnog porasta počinjenja kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretnja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma na području cijele Republike Hrvatske, pa tako i na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku. Uzrok tome je blizina Bosne i Hercegovine, odnosno Bihaća i Velike Kladuše gdje se nalaze migrantski kampovi kao i činjenica da je čak 201,7 kilometara državne granice s Bosnom i Hercegovinom na području Sisačko-moslavačke županije, a radi se većinom o nenastanjenim mjestima uz državnu granicu gdje je konfiguracija tla šumovita i brdovita te zasigurno olakšava ilegalnim migrantima prijelaz iz Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku. Velik porast broja ovog kaznenog djela doveo je i do izmjena Kaznenog zakona/11 u smislu izmjene zapriječene kazne za ovo kazneno djelo pa je tako Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 101/17) koji je stupio na snagu 20. listopada 2017. propisana stroža kazna za ovo kazneno djelo pa je tako sada za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina (dotadašnjim zakonom bila je propisana kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina), a za kvalifikatorni oblik iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 propisana je kazna zatvora u trajanju od tri do dvanaest godina (dotadašnjim zakonom bila je propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina).

Trgovanje ljudima također predstavlja globalni fenomen modernog doba, često se naziva suvremenim ropstvom te svakako ima sličnosti s krijumčarenjem ljudima, međutim od izrazite je važnosti prepoznati određene specifičnosti u odnosu na krijumčarenje ljudima kako bi se pravilno kvalificiralo ovo kazneno djelo i pružila adekvatna zaštita žrtvama ovog kaznenog djela. To stoga što ilegalni migranti najčešće putuju bez identifikacijskih isprava, skrivaju se pred vlastima države iz koje bježe, teško se snalaze bez tuđe pomoći na dugim putovanjima kroz nekoliko država, a spremni su dati i poveće iznose novca kako bi došli do

željenog odredišta u zapadnoeuropskim zemljama te samim time predstavljaju tzv. "lak plijen" i krijumčarima i trgovcima ljudima.

Nadalje, analizom statističkih podataka za ovo kazneno djelo može se zaključiti da je došlo do kontinuiranog porasta ovog oblika kriminaliteta pa su tako primjerice na području cijele Republike Hrvatske u 2016. godini općinska državna odvjetništva zaprimila ukupno 133 kaznene prijave, a u 2019. godini zaprimljeno je 894 kaznene prijave dok je na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku u 2016. godini zaprimljene svega dvije kaznene prijave, a u 2019. godini ukupno 152 kaznene prijave. Najzastupljeniji je osnovni oblik ovog kaznenog djela iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11. Analizirajući odluke o podnesenim kaznenim prijavama uočava se da je broj rješenja o odbačaju kaznene prijave nisko zastupljen (na području cijele Republike Hrvatske svega od 4,36% do 6,50%, a na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku svega 3,66%) što upućuje na ažuran rad policije u prethodnom postupku u smislu prikupljanja i kvalitete dokaza. Na području cijele Republike Hrvatske evidentirana je obustava postupka u svega 0,74%, donesena je oslobađajuća presuda u svega 0,59% i odbijajuća presuda u svega 0,44% predmeta što upućuje na visoku uspješnost rada državnih odvjetništava.

Isto tako, na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku nije bilo vraćenih niti povučenih optužnica, a sve donesene presude su osuđujuće s time da je donesen velik broj presuda po sporazumu stranaka koji je svakako u interesu počiniteljima ovog kaznenog djela jer se znatno skraćuje vrijeme kaznenog postupka, a samim time i troškovi kaznenog postupka, a najveći njihov motiv za iniciranje sporazuma je svakako izricanje blaže kazne od one koja se očekuje nakon provedenog kaznenog postupka. Nadalje, analizirajući kaznene sankcije može se uočiti da je u porastu izricanje bezuvjetnih kazni zatvora, a tome je svako pridonijelo pooštravanje zakonskog minimuma kazne za ovo kazneno djelo kao i znatan porast broja počinitelja ovog kaznenog djela pa se izricanjem bezuvjetnih kazni zatvora provodi svrha kažnjavanja u smislu generalne i specijalne prevencije, međutim izricanje sporednih novčanih kazni u većem iznosu zasigurno bi također utjecalo na svrhu kažnjavanja obzirom da se radi o kaznenom djelu počinjenom iz koristoljublja. Isto tako, analizom statističkih podataka uočava se da su počinitelji ovog kaznenog djela u pravilu muškog spola, najzastupljenija je dobna skupina od 30 do 39 godina. Što se tiče državljanstva počinitelja, u 2018. godini najzastupljeniji su bili državljani Bosne i Hercegovine dok su u 2019. godini najzastupljeniji državljani Republike Hrvatske, zatim slijede državljani Srbije pa državljani Bosne i Hercegovine, međutim prijavljene su i osobe iz još 22 države, ali u znatno manjem broju. Tako su primjerice evidentirani državljani zapadnoeuropskih država kao što su Republika Njemačka,

Nizozemska i Kraljevina Švedska, ali i državljani istočne Europe kao što su Bjelorusija i Ukrajina te azijskih zemalja, primjerice Islamske Republike Afganistan, Iraka, Irana. Analizirajući modus operandi u vezi s oduzimanjem imovinske koristi može se zaključiti da je relativno mali broj presuda u kojima je oduzeta imovinska korist i to stoga što nema dokaza da su počinitelji ovog kaznenog djela primili novčanu naknadu za prijevoz ilegalnih migranata prije početka prijevoza ovih osoba već im je ista trebala biti isplaćena nakon obavljenog prijevoza. Nadalje, počinitelji ovog kaznenog djela dobivaju upute u smislu lokacije na kojima se nalaze ilegalni migranti od tzv. "organizatora" i "vodiča", čiji identitet u pravilu ostaje neotkriven što upućuje na zaključak da se radi o organiziranom kriminalitetu u koji je u uključeno više osoba međutim na kraju bude otkriven i procesuirana "zadnja karika u lancu", a to je neposredni vozač ilegalnih migranata.

Isto tako, na području cijele Republike Hrvatske, a najviše na području nadležnosti Policijske uprave vukovarsko-srijemske zabilježen je porast broja ilegalnih prelazaka granice što je također posljedica migrantskog vala i migrantske krize.

Zaključno, pojava pandemije korona virusa koji se tijekom veljače i ožujka 2020. godine proširio po Europi, značajno je utjecala na migracijsku politiku jer je većina zemalja zatvorila svoje nacionalne granice i ograničila kretanje građana pa su slijedom toga ograničene i ilegalne migracije, međutim i nadalje je nužna uska suradnja policije, državnog odvjetništva i sudova u cilju zaštite državne granice, prevencije, otkrivanja i procesuiranja kaznenih djela trgovanja ljudima i kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretnja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma te stroža kaznena politika sudova kako bi se ostvarila svrha kažnjavanja.

ZAHVALA

Zahvaljujem mentorici prof. dr.sc. Velinki Grozdanić na savjetima i pomoći. Također, zahvaljujem Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na odobrenju za korištenje statističkih podataka i činjeničnih opisa optužnica u ovom završnom radu, Županijskom državnom odvjetništvu u Sisku i Općinskom državnom odvjetništvu u Sisku na ustupljenim statističkim pokazateljima i optužnicama te Županijskom sudu u Velikoj Gorici na ustupljenoj presudi.

Zahvaljujem se i svim kolegama koji su mi na bilo koji način pomogli pri izradi ovog završnog rada.

XIV. POPIS KRATICA

čl. – članak

Direktiva - Direktiva Vijeća EU 2002/90/EZ, od 28. studenoga 2002. o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka, OJEC, L 328/17

DZS -Državni zavod za statistiku

EPG – Europski gospodarski prostor

EU – Europska unija

Ibid. – ibidem

IOM – International Organization for Migration

lat. – latinski

loc.cit. – locus citatum

ODO – Općinsko državno odvjetništvo

OKZRH – Osnovni Krivični zakon Republike Hrvatske

SRJ – Savezna Republika Jugoslavija

st. – stavak

toč. – točka

UN – United Nations

UNHCR – The United Nations High Commissioner for Refugees

USKOK – Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

XV. POPIS LITERATURE

1. Knjige i članci

1. Bobić Mirjana, Šantić Danica, Srbija na balkanskoj migracijskoj ruti, znanstveni časopis Forum za sigurnosne studije, Vol. 2, broj 2 (2018.), str. 219-246, dostupno na https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=308715 (14.03.2020.)
2. Barjektarević Anis H., Trgovina i krijumčarenje ljudima – povezanost s organiziranim kriminalom, međunarodne pravne mjere, Kriminologija i socijalna integracija, časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju, vol. 8, No. 1-2. str. 43-55, dostupno na https://hrcak.srce.hr/94281 (07.06.2020.)
3. Božić Vanda, Lisičar Hrvoje, Mudrić Mišo, Kaznenopravni aspekti krijumčarenja ljudi u Republici Hrvatskoj s osvrtom na mediteransku krizu, Pravni život, časopis za pravnu teoriju i praksu broj 9/2015, str. 283-301, dostupno na https://bib.irb.hr/datoteka/816386.44._Kaznenopravni_aspekti_krijumarenja_ljudi.pdf (8.4.2020.)
4. Garačić, Ana, Kazneni zakon u sudskoj praksi, Organizator, Zagreb, 2009.
5. Gradiški Lovreček, Iva, Kovačević Remenarić, Diana, Priručnik Suzbijanje trgovanja ljudima, Pravosudna akademija, Zagreb, veljača 2018.
6. Lalić Novak, Goranka, Kraljević, Radojka, Zaštita izbjeglica i ranjivih skupina migranata, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2014.
7. Pavlović, Šime, Kazneni zakon, Libertin naknada d.o.o., Rijeka 2012.
8. Tadić, Jure, Dragović, Filip, Tadić, Tonči, Migracijska i izbjeglička kriza – sigurnosni rizici za EU, časopis Policija i sigurnost, vol. 25, broj 1 (2016), str. 14-40, dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show = clanak&id_clanak_jezik=236938 (13.03.2020.)
9. Vukorepa, Ivana, Migracije i pravo na rad u Europskoj uniji, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol.68, No 1, str. 85-120, dostupno na https://hrcak.srce.hr/search/?show=results&stype=1&c%5B0%5D=article_search&t%5B0%5D=migracije+i+pravo+na+rad+u+europskoj+uniji (12.03.2020.)
10. Zgurić Borna, Političke analize, tromjesečnik za analizu hrvatske i međunarodne politike, vol. 5., broj 17 (2014). str. 73-76, dostupno na https://hrcak.srce.hr/142507 (13.03.2020.)

2. Izvješća i publikacije državnih tijela

1. Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanu policijskih poslova u 2016. godini, dostupno na https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/081148/IZVJESCE_MINISTRA_UNUTARNJIH_POSLOVA_2016.pdf (14.03.2020.)
2. Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2017. godini, dostupno na https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/081443/IZVJESCE_MUP-2017.pdf str. 113. i 114. (23.07.2020.)
3. Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2018. godini, dostupno na https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-12-18/122002/IZVJESCE_MUP_2018.pdf str. 117.-119 (23.07.2020.)
4. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2016., Zagreb 2017., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (09.08.2020.)
5. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2017., Zagreb 2018., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (09.08.2020.)
6. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2018., Zagreb 2019., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (09.08.2020.)
7. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2019., Zagreb 2020., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (09.08.2020.)
8. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Maloljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2016., Zagreb 2017., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (31.08.2020.)
9. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Maloljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2017., Zagreb 2018., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (31.08.2020.)
10. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Maloljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2018., Zagreb 2019., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (31.08.2020.)
11. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statistička izvješća, Maloljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude u 2019., Zagreb 2020., dostupno na: https://www.dzs.hr/ (31.08.2020.)

12. Statistički podaci Općinskog državnog odvjetništva u Sisku uz primjerke optužnica

3. Pravni izvori

3.1. Pravni izvori Republike Hrvatske

1. Kazneni zakon ("Narodne novine" broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11 i 143/12)
2. Kazneni zakon ("Narodne novine" broj: 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)
3. Objava o stupanju na snagu Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Narode novine, Međunarodni ugovori, broj: 13/2003, dostupno i na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2003_08_13_121.html (11.4.2020.)
4. Osnovni Krivični zakon Republike Hrvatske, Narodne novine broj: 31/93, dostupno i na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1993_04_31_569.html (11.4.2020.)
5. Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Hrvatske, Narodne novine broj: 91/92, dostupno i na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_12_91_2360.html (11.4.2020.)
6. Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj: 152/08, 76/09, 80/11, 91/11 – odluka Ustavnog suda u 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)
7. Zakon o sudovima za mladež („Narodne novine“ broj: 84/11, 143/12, 148/13, 56/15 i 126/19)
8. Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ("Narodne novine" broj: 76/09, 116/10, 145/10, 57/11, 136/12, 148/13 i 70/17)
9. Zakon o nadzoru državne granice („Narodne novine“ broj: 83/13 i 27/16), dostupno i na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_07_83_1738.html (22.07.2020.)
10. Zakon o područjima i sjedištima sudova („Narodne novine“ broj: 67/18)
11. Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, „Narodne novine“, Međunarodni ugovori, broj: 7/07, dostupno i na https://narodnenovine.nn.hr/clanci/medunarodni/2007_07_7_86.html (11.04.2020.)
12. Zakon o preuzimanju Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Narodne novine broj: 53/91, dostupno i na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1991_10_53_1294.html (11.4.2020.)
13. Zakon o strancima („Narodne novine“ broj: 130/11, 74/13, 69/17, 46/18, 66/19, 53/20)

3.2 Pravni izvori Europske unije

1. Direktiva Vijeća EU 2002/90/EZ, od 28. studenoga 2002. o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka, OJEC, L 328/17, dostupno na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0090&from=HR (11.4.2020.)
2. Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP, dostupno na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=HR (11.04.2020.)

4. Sudska praksa

1. Vrhovni sud Republike Hrvatske, sentenca presude Županijskog suda u Bjelovaru, broj: Kž-371/1997 od 1. siječnja 2004., dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionView?id=090216ba8031f47a&q= (11.4.2020.)
2. Vrhovni sud Republike Hrvatske, broj: II Kž-755/06 od 4. listopada 2006., dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionText?id=090216ba8050ab33&q= (11.04.2020.)
3. Vrhovni sud Republike Hrvatske, broj: II Kž-329/2018-6 od 22. kolovoza 2018., dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionText?id=090216ba808ba0b6&q= (14.04.2020.)
4. Vrhovni sud Republike Hrvatske, presuda Županijskog suda u Varaždinu, broj: 22 Kž-246/18-5 od 27. lipnja 2018. dostupno na https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/decisionText?id=090216ba80893bb5&q= (11.04.2020.)
5. pravomoćna presuda Županijskog suda u Velikoj Gorici, broj: 11 K-10/2019 od 29. ožujka 2019.

5. Internetske stranice

1. www.consilium.europa.eu
2. www.dzs.hr
3. www.dw.com

4. www.enciklopedija.hr
5. www.index.hr
6. www.iom.int
7. www.jutarnji.hr
8. www.mup.gov.hr
9. www.prezi.com
10. www.sabor.hr
11. www.startnews.hr
12. www.sudskapraksa.csp.vsrh.hr
13. www.telegram.hr
14. www.theindependent.co.uk
15. www.theguardian.com
16. www.un.org
17. www.unhcr.org
18. www.unodc.org
19. www.undp.org
20. www.vecernji.hr
21. www.vlada.gov.hr
22. www.who.int

XVI. POPIS TABLICA

Tablica broj 1: Razlike između kaznenog djela krijumčarenja ljudi i trgovanja ljudima

Tablica broj 2: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 3: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 4: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 5: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 6: vrste izrečenih kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 7: vrste izrečenih kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 8: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 9: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11

Tablica broj 10: Prijavljene osobe za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Tablica broj 11 Prijavljene osobe za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Tablica broj 12 Prijavljene osobe po dobnoj strukturi za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku za razdoblje od 2016. do 2019. godine

Tablica broj 13: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

Tablica broj 14: Odluke o kaznenim prijavama podnesenim za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 15: Odluke o optužnicama podignutima za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 16: Odluke o optužnicama podignutima za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 17: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 18: Struktura presuda za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 19: Struktura kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 20: Struktura kaznenih sankcija za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 21: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku
Tablica broj 22: oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Sisku

XVII. POPIS GRAFIKONA

Grafikon broj 1: podnesene kaznene prijave za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 2: struktura presuda u 2016. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 3: struktura presuda u 2017. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 4: struktura presuda u 2018. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 5: struktura presuda u 2019. godini za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području Republike Hrvatske

Grafikon broj 6: podnesene kaznene prijave zbog kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona/11 na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 7: državljanstvo prijavljenih osoba za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2018. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 8: državljanstvo prijavljenih osoba za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2019. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 9: prijavljene osobe po dobnoj strukturi za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2019. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 10: odluke o podnesenim kaznenim prijavama za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2018. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 11: odluke o podnesenim kaznenim prijavama za kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona/11 u 2019. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

Grafikon broj 12: kaznene sankcije izrečene za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. Kaznenog zakona/11 u 2019. godini na području nadležnosti ODO-a u Sisku

XVIII. POPIS SLIKA

Slika 1 Prikaz kretnja migranata morskim putevima (broj dolazaka i broj umrlih) Međunarodna organizacija za migracije (IOM), dostupno na https://www.iom.int/news/eu-migrant-refugee-arrivals-land-and-sea-approach-one-million-2015 (14.03.2020.)
Slika 2 - Prikaz kretanja izbjeglica/migranta iz Sirije i Afganistana, The Independent, britanski dnevni list, dostupno na: https://www.independent.co.uk/news/ world/europe/refugee-crisis-six-charts-that-show-where-refugees-are-coming-from-where-they-are-going-and-how-they-10 482415.html (14.03.2020.)
Slika 3 Nezakoniti prelasci državne granice (izvan migracijske krize) loc. cit., str. 118
Slika 4 – Oko 4000 migranata raznih nacionalnosti bilo je pritisnuto na turskoj strani granice, a dodatnih 500 ili više ljudi bilo je zarobljeno između dva granična područja, ali još uvijek na turskoj strani. The New York Times, američke novine dostupno na https://www.nytimes.com/2020/02/29/world/europe/turkey-migrants-eu.html (27.07.2020.)